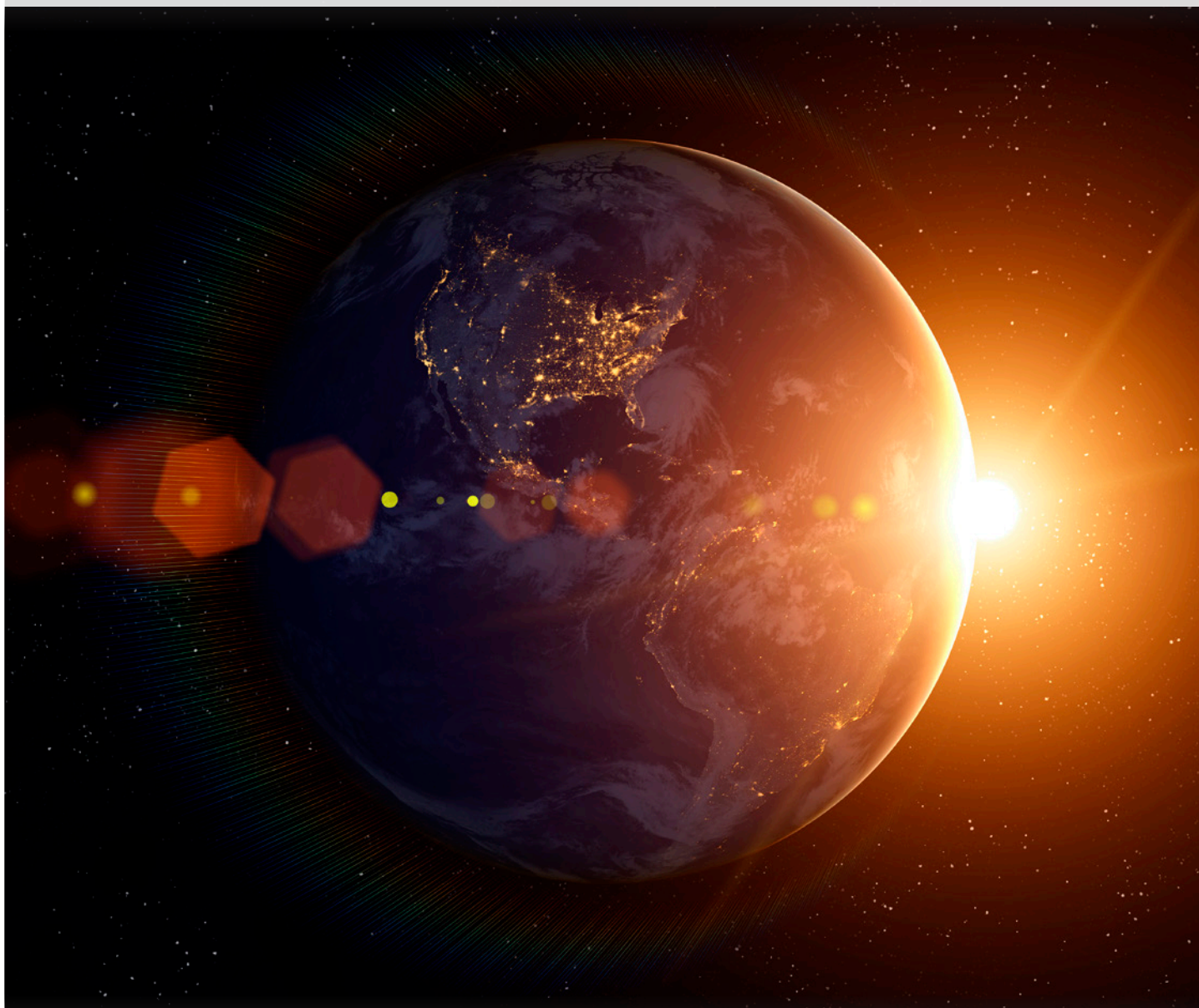

bONUM PUBLICUM

6 INNOVÁCIÓ A JÖVŐ FÓKUSZÁBAN
– INTERJÚ PALKOVICS LÁSZLÓVAL

26 ÚTON
A KLÍMASEMLEGESSÉG FELÉ

46 MÁR TANÍJTÁK IS
A VÍZDIPLOMÁCIÁT

Megjelent, töltsse le ön is ingyenesen!

A 21. század elejére minden kérdés, amely a Közel-Keletre, az arab és/vagy az iszlám világra, vagy magára az iszlám vallásra vonatkozik, a politika jóvoltából – és a média segítségével – a nemzetközi figyelem előterébe került. A szerző a térségnek ezt a szinte folyamatos nemzetközi figyelmet követelő jellemzőjét kívánja megragadni és vizsgálni annak nemzetközi rendszerben elfoglalt helye és szerepe mentén, amihez az államot választja vizsgálata alapegységének.

www.ludovika.hu
Ludovika Egyetemi Kiadó

NKE Könyvesbolt

Nemzeti Közzolgálati Egyetem, Oktatási Központ
1083 Budapest, Üllői út 82. • Tel.: 06-1-432-90-00/20-444 • E-mail: vasarlas@ludovika.hu
Nyitvatartás: hétfőtől csütörtökig: 7.30 – 16.00-ig, pénteken: 7.30 – 13.30-ig

Új egyetemi vezetők

„A honvédség kivívta az emberek tiszteletét”
– interjú Németh Szilárddal

Európai Bizottság: lendület és ambíció

FÉLELMEK ÉS REMÉNYEK

A közelgő tavasz általában a megújulás üzenetét hordozza magában, amelyre napjainkban szüksége is van a világ népességének. Régóta nem álltunk olyan nagy kihívások előtt, mint manapság. Az új évben szinte egyből ránk tört egy világméretű háború rémképe, s bár az Egyesült Államok és Irán konfliktusa enyhülni látszik, a térség országai továbbra is egy puszkaporos hordón ülnek. Ha nem is katonai, de egészségügyi és tágabb értelemben gazdasági-társadalmi konfliktussal fenyeget a Kínából indult koronavírus is. Arról nem is beszélve, hogy az éghajlatváltozás következményeit egyre inkább a saját bőrünkön is érezzük. A félelmeket némileg azonban csillapíthatja az a remény, hogy a kihívásokat kezdjük egyre komolyabban venni, és ennek megfelelően próbálnak az államok és a nemzetközi szervezetek is cselekedni. A klímavédelem kapcsán például nálunk is készül egy átfogó stratégia, amely 2050-re klímasemlegességet ígér hazánkban. A szándék nyilvánvalóan komoly, a megvalósítással kapcsolatos elképzelések pedig reményteljesek. Erről is beszél a *Bonum Publicum* vezércikkében Palkovics László miniszter, de a paksi beruházás körülményeiről is tájékozódhatnak lapunk olvasói. Ígéretesek az NKE fejlesztései is, ezek közül az idén induló vízdiplomáciai mesterképzés kulisszái mögé tekinthetnek be februári számunkban. Várjuk tehát a tavaszt és a megújulást, ehhez kívánunk cikkeinkkel kellemes időtöltést olvasóinknak!

Szőör Ádám
felelős szerkesztő

TARTALOM 2020. FEBRUÁR

02	MOZAIK	23	NKE-DIPLOMÁVAL A PAKS II-BEN	37	EURÓPAI BIZOTTSÁG: LENDÜLET ÉS AMBÍCIÓ
06	INNOVÁCIÓ A JÖVŐ FÓKUSZÁBAN – INTERJÚ PALKOVICS LÁSZLÓVAL	26	ÚTON A KLÍMASEMLEGESSÉG FELÉ	40	PUSKAPOROS HORDÓN ÜL AMERIKA ÉS IRÁN
11	BEMUTATKOZOTT A FIATALOKNAK AZ NKE	28	ELŐRELÉPÉS A NYOMOZATI PSZICHOLÓGIÁBAN	43	LÁNGBA BORULT AUSZTRÁLIA
14	ÚJ EGYETEMI VEZETŐK	30	„MEGMUTATTÁK A RENDŐRSÉG EMBERI ARCÁT”	46	MÁR TANÍTJÁK IS A VÍZDIPLOMÁCIÁT
16	EMLÉKEZÉS A DONI HŐSÖKRE	33	„A HONVÉDSÉG KIVÍVTA AZ EMBEREK TISZTELETÉT” – INTERJÚ NÉMETH SZILÁRDDAL	48	ANTALL JÓZSEF IGAZI ARCA
18	ÚJ MODELLBEN AZ EGYETEMI KIADÓ			50	A CSELEKVŐKÉSZSÉG ÉS AZ ÖNMÉRSÉKLET KONZERVATÍV ERÉNYEK
20	ZRINYI MIKLÓS – NÉGY ÉVSZÁZADOS EMLÉKEZET			52	MRS. ESCOBAR – AZ ÉLETEM PABLÓVAL
22	MENEDZSELNI A LEHETETLENT!			55	AJÁNLÓ

SZAÚD-ARÁBIA A REFORMOK ÚTJÁN

A nők és a fiatal generáció támogatása, a tolerancia javítása, az oktatás és a tehetségfejlesztés erősítése, a gazdasági diverzifikáció és a befektetések ösztönzése is szerepel Szaúd-Arábia 2030-ig tartó reformprogramjában. Erről is beszélt a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen tartott előadásában Adel bin Ahmed Al-Jubeir, a Szaúd-arábiai Királyság külügyi államminisztere. „Célunk a nők és a fiatal generáció támogatása, a tolerancia javítása, az oktatás és a tehetségfejlesztés erősítése, a gazdasági diverzifikáció és a befektetések ösztönzése” – hangsúlyozta Szaúd-Arábia külügyminisztere. Koller Boglárka nemzetközi rektorhelyettes köszöntőjében az egyetemi csereprogram lehetőségét irányozta elő, amelyben nemcsak hallgatók, hanem doktoranduszok és oktatók is részt vehetnek a kulturális kapcsolatok fejlesztése érdekében. Magyarország és Szaúd-Arábia idén ünnepli a diplomáciai kapcsolatok felvételének 25. évfordulóját.

EGYÜTTMŰKÖDÉS A SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEMMEL

Az oktatás és képzés, a továbbképzés, a kutatás-fejlesztés és az innováció területén kíván szorosabban együttműködni a Nemzeti Közszolgálati Egyetem és a győri Széchenyi István Egyetem. Erről írtak alá megállapodást a két intézmény vezetői, Koltay András és Földesi Péter rektorok, valamint Filep Bálint kancellár az NKE Ludovika Főépületben tartott szakmai találkozón. A stratégiai együttműködési megállapodás olyan lehetséges közös kutatási területeket jelöl meg, mint például a dróntechnológia, a mesterséges intelligencia, a kiberbiztonság, az elektromobilitás vagy a településfejlesztés. Emellett például környezetbiztonsági, vízügyi, katasztrófavédelmi, katonai műszaki és a nemzetközi versenyképesség növelését támogató kutatásokat is folytathatnak a két intézmény szakemberei.

TANKÖNYV A JOGALKOTÁSRÓL

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem állam-tudományi mesterképzésén tankönyvként használják majd a *Jogalkotás* című művet, amelyet a napokban mutattak be az intézményben. A többségében az egyetem oktatói által írt hiánypótló kiadvány a szerzők szándéka szerint haszonnal forgatható majd a gyakorlati jogszabály-előkészítésben és -szerkesztésben is. A könyvbemutatón Koltay András rektor a tankönyv egyik erényeként kiemelte, hogy olyan jelenségekről is olvashatunk benne, amelyek nem a hagyományos értelemben vett jogalkotás részei, így például a szokásjog vagy a bírói jog is megjelenik. Szabó Zsolt szerint a hiánypótló mű 12 fejezete teljes körű elméleti és gyakorlati tudást összegez enciklopédikusan és kézikönyvszerűen. Az ÁNTK tudományos főmunkatársa szerint a magyar parlamentarizmus harmincadik évfordulójára készülve nem is lehetne aktuálisabb a kiadvány.

ELINDULT A **LUDOVIKATV**

Napi rendszerességgel jelentkeznek aktuális egyetemi és közéleti témákkal a február 3-án indult Ludovika TV. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem YouTube-csatornáján és Facebook-oldalán minden hétköznap délután hat órától stúdióbeszélgetéseket, riportokat, interjúkat, péntekenként pedig hírösszefoglalókat tekinthetnek meg a nézők. Hétfőn nemzetközi, kedden hallgatói, szerdán közéleti, csütörtökön pedig kulturális és sporttémák kerülnek képernyőre a Ludovika TV műsorán. A szerkesztők várják a nézők ötleteit, javaslatait a kommunikacio@uni-nke.hu címre.

AZ NKE-N JÁRT A THAI NAGYKÖVET

Bemutató látogatást tett az NKE-n Bhakavat Tanskul, Thaiföld három hónappal ezelőtt kinevezett budapesti nagykövete. A kiemelt vendégeket az egyetem nemzetközi vezetése nevében Koller Boglárka nemzetközi rektorhelyettes, Breuer Klára nemzetközi igazgató, valamint Kovács Antónia nemzetközi irodavezető fogadta. Bhakavat Tanskul elismerését fejezte ki az egyetemen zajló komoly oktatási és kutatási tevékenység, valamint a nemzetközi mezőnyben is kiemelkedő campus miatt. Különös érdeklődést tanúsított továbbá a rendészettudományi képzés, illetve a víztudományi képzés sajátosságai iránt, megkülönböztetett figyelmet fordítva a hamarosan induló vízdiplomáciai mesterképzésre.

UNIÓS ELISMERÉST KAPOTT AZ NKE VÁM- ÉS PÉNZÜGYŐRI KÉPZÉSE

Nemzetközi elismerésben részesült az NKE Rendészettudományi Karának vám- és pénzügyőri szakirányú képzése. A karon három évtizede zajlik a képzés, az elismerés pedig bizonyítja, hogy az a legmagasabb minőségi követelményeknek is megfelel. A pályázatra jelentkezők közül hat tagállam hét képzési programja, köztük az NKE kapott elismerést és jogot arra, hogy a vám- és pénzügyőri alapképzésénél feltüntesse a cím elnyerését. A díjat az Európai Bizottság Adó- és Vámügyekért Főigazgatóságának vezetője, Stephen Quest adta át a tagállami vámigazgatók részvételével Brüsszelben megrendezett ünnepségen.

KORSZERŰ ESZKÖZÖKKEL OKTATJÁK AZ ELEKTRONIKAI HADVISELÉST

Bemutatták az Elektronikai hadviselés szimulátor szakkabinetet az NKE HHK Elektronikai Hadviselés Tanszékén. A Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program keretében indított fejlesztés részeként kialakított laborban korszerű eszközökön sajátíthatók el a rádióelektronikai felderítés és zavarás módszerei. A szakkabinetnek helyet adó teremben elhelyezett szimulátorrendszerben három iránymérő, valamint egy zavaró, parancsnoki és tanári munkaállomás kapott helyet, illetve egy olyan kivetítő, amelyen bármelyik munkaállomás aktuális képe is megjeleníthető. Az új szakkabinet a jövőben gyakorlatorientált képzési helyszíneként támogatja majd a honvédtiszt- és -altisztjelöltek, valamint a Magyar Honvédség szakállományának felkészítését az új generációs haditechnikai eszközrendszer kezelésével kapcsolatos feladatok ellátására, a különböző munkafolyamatok begyakorlására a legváltozatosabb harcászati helyzetekben.

JAPÁN A VÁLTOZÓ NEMZETKÖZI RENDBEN

„Aggasztó Kína geopolitikai és geostratégiai előretörése” – erről is beszélt a Nemzeti Közszerológati Egyetemen tartott előadásában Ryosuke Hanada. A Japan Institute of International Affairs tudományos munkatársa az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar és Japán budapesti nagykövetségének közös rendezvényén szölt a szigetország külpolitikájáról, a térséget érintő legfőbb kihívásokról és a Dél-kínai-tengeren, valamint a Kelet-kínai-tengeren zajló szigetvitákról is. A rendezvényen elhangzott, hogy a „felkelő nap országában” a jogállamiság a legfontosabb elvek közé tartozik.

ZRÍNYI MIKLÓS EMLÉKEZETE A HHK KARI NAPJÁN

Zrínyi Miklós emléke ma is él, azt elkötelezetten ápolja a Magyar Honvédség, a Nemzeti Közszerológati Egyetem és a Zrínyiekhez kötődő települések – hangzott el a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar kari napján. Az esemény Zrínyi Miklós mellszobrának megkoszorúzásával kezdődött a Hungária körúton. A díszteremben a HHK dékánja a Zrínyi Miklós születésének 400. évfordulója

alkalmából szervezett emlékévről és a kar előtt álló kihívásokról is beszélt. Pohl Árpád bejelentette: február elsejétől a biztonság- és védelempolitikai képzések visszatérnek a HHK-ra, ennek keretében 250 civil hallgató tanul majd ott. Az ünnepségen elismeréseket is átadtak, majd a Zrínyi-emlékvet kari nyitányaként Padányi József vezérőrnagy tartott előadást az elmúlt évek Zrínyi-kutatásairól, köztük Zrínyi-Újvár megtalálásáról.

OKLEVÉLÁTADÓ A RADIKALIZMUS ÉS VALLÁSI SZÉLSŐSÉGESSÉG SZAKON

14 hallgató vehette át oklevelét a radikalizmus és vallási szélsőséges-ség szakirányú továbbképzési szak első oklevélátadóján a Nemzeti Közszerológati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Karán. A hallgatók a honvédelem és rendvédelem különböző területén dolgoznak, ismereteik különleges hozzáadott értékkel segítik szervezetük munkáját. „A képzés átfogó módon mutatja be a vallási közösségek társadalmi szerepét, a radikális és szélsőséges csoportokkal szembeni fellépést, illetve az állammal való együttműködés keretrendszerét, naprakész információkat dolgoz fel a válságövezetekben tevékenykedő vallási szélsőséges csoportokról” – mondta Krajnc Zoltán, a HHK tudományos dékánhelyettese.

ÚJ ELŐADÁSOK A RENDSZERVÁLTÁSRÓL

A rendszerváltás 30 évvel ezelőtti történéseinek különféle aspektusait elemzik a Ludovika Szabadegyetem legújabb szemeszterének előadói keddenként 18 órától az Oktatási Központ II. előadójában. Az első előadáson Boross Péter volt miniszterelnök, az Antall-kormány belügyminisztere beszélt az első szabadon választott kormány mozgásteréről és az előtte álló kihívásokról. A sorozat többi alkalmán egyebek mellett Csath Magdolna, az NKE professzora a gazdaságban végbemenő rendszerváltásról szölt majd. Engelmayer Ákos, hazánk rendszerváltás utáni első varsói nagykövete a lengyel rendszerváltás sajátosságairól osztt meg értékes információkat, míg Jeszenszky Géza volt külügyminiszter a hidegháború végéről és a magyar rendszerváltás nemzetközi kontextusairól beszélt. A Ludovika Szabadegyetem második szemeszterének záró előadásán Tőkés László református lelkész, az 1989-es romániai forradalom hőse szölt majd a temesvári eseményekről.

AZ NKE-N KÉPEZIK AZ MKÖ MENTORAIT

Ismét a Nemzeti Közszerológati Egyetem végzi a Miniszterelnökség felkérésére a Magyar Közigazgatási Ösztöndíjprogramban (MKÖ) közreműködő mentorok felkészítő képzését. A tavaly márciusban eredményesen zárult mentori programot követően a januári kétnapos tréning a kormányzati igazgatás azon tisztviselőinek nyújtott szakmai módszertani támogatást, akik a megújított Magyar Közigazgatási Ösztöndíjprogramban részt vevő mentoráltak beilleszkedését és szakmai fejlődését segítik. A megújított ösztöndíjprogramban idén már 60 ösztöndíjas vehet részt, és szerezhethet életre szöló szakmai tapasztalatot a közigazgatás terén.

NEMZETKÖZI KUTATÁS INDUL AZ EGYETEMEN

Az alkotmánybírószági döntések és a törvényhozás kapcsolatát vizsgálja a Nemzeti Közszerológati Egyetem Politika- és Államelméleti Kutatóintézete által most indított hároméves nemzetközi kutatás. A JUDICON-EU programban felméri és összehasonlítja az alkotmánybíráskodás és a törvényhozás viszonyát Európában 1990 és 2020 között. A szakemberek célja, hogy mérhetővé tegyék az alkotmánybírószági döntések erősségét. „A nemzetközi összehasonlító projektben szeretnénk feltárni, milyen korlátjai voltak a törvényhozásnak, az alkotmánybírószágokat vagy az akként működő legfelsőbb bíróságokat szem előtt tartva” – fejtette ki Pócza Kálmán. A JUDICON-EU kutatási projekt vezetője hozzátette, mindez az európai országokra vonatkozik, ugyanis húsz európai ország kutatói vesznek részt a programban. Mint mondta, a kutatás a 1990 és 2020 közötti időszakot öleli fel, az elmúlt harminc év alkotmánybíráskodási gyakorlatát vizsgálják.

BESZÁLL AZ EFOTT SZERVEZÉSÉBE AZ NKE

Idén is a Velencei-tó északi partja ad otthont az EFOTT fesztiválnak, a július 15–20. közötti rendezvény területe a korábbiakhoz képest fél kilométerrel nyugatabbra, Sukoró irányába költözik. A szervezést aktívan segítő házigazda intézmény szerepét idén a Nemzeti Közszerológati Egyetem látja el. Hazánk legnagyobb múltú fesztiválja, az Egyetemisták és Főiskolások Országos Turisztikai Találkozója 45. alkalommal várja a közönséget. „Az NKE csatlakozása a fesztiválhoz nem csupán biztonságtechnikai szempontból nagy öröm számunkra, hanem azért is, mert tervezett kitelepüléseikkel, látványos aktivitásaikkal, sőt interaktív programjaikkal új színt foltot hoznak az EFOTT életébe” – fejtette ki a hirado.hu-nak Maszlavér Gábor fesztiváligazgató.

Innováció a jövő fókuszában

Az államnak a jövőben is fontos szerepe lesz a felsőoktatás finanszírozásában Palkovics László szerint. Az innovációs és technológiai miniszter lapunknak adott interjújában elmondta, hogy minden eddigénél több pénz jut idén az innováció támogatására, ugyanakkor a kormány több célzott kutatást szeretne, például a rákkutatás vagy a klímavédelem területén. Utóbbi kapcsán fontos hír, hogy év végéig elkészül a Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia, amely a 2050-ig tartó időszak vállalásait és a megvalósítás eszközeit is tartalmazza. Palkovics László a Bonum Publicumnak arról is beszélt, hogy több magyar kutatónak is komoly esélye van a Nobel-díj elnyerésére.

● Eddig összesen 17 olyan kutató vehetett át Nobel-díjat, akiknek valamilyen magyar kötődésük volt, de közülük csupán ketten voltak, akik magyar állampolgárként kapták meg az elismerést. Tudunk több olyan hazánkfíáról is, akik nagyon közel álltak a díjhoz, de mégsem vehették át azt. Jelenleg milyen esélyeink vannak egy újabb Nobel-díjra?

Számos kiváló magyar kutató dolgozik hazánkban és külföldön egyaránt. Ilyen például Mezei Ferenc Széchenyi-díjas magyar fizikus, akinek nevéhez köthető az ún. neutronspinekhó elv, amelynek segítségével egyszerű tekercesek révén tudják manipulálni a semleges töltésű atomi részecske tulajdonságait. A felfedezés egy olyan műszer – spektrométer – megépítését is lehetővé tette, amellyel az ipar számára is hasznosítható módon lehet neutronyalábokat irányítani. Szintén nagy visszhangot váltott ki a nemzetközi tudományos életben Krausz Ferenc, a németországi Max Planck Kvantumoptikai Intézet igazgatójának tevékenysége, aki a molekuláris ujjlenyomattal kapcsolatos kutatással szerzett hírnevet magának. Ennek lényege, hogy lézer segítségével vérmintákból nagyon korai fázisban előre lehet jelezni a daganatok kialakulását. De nagy reménnyel kecsegtet a szegedi lézerközpont vagy a debreceni Atommagkutató Intézet kutatóinak tevékenysége is. Szóval

vannak Nobel-díj-várományosaink, reméljük, közülük minél többen át is vehetik majd egyszer az elismerést.

● Tavaly azonban nem tőlük volt hangos a magyar sajtó, hanem a Magyar Tudományos Akadémia és a kormány közötti „harcról” az akadémiai kutatóhálózat jövője kapcsán. Úgy tűnik, mintha egy kicsit lecsendesedett volna ez a „küzdelem”.

A kormány célja egyértelműen az volt, hogy megteremtjük az alapját a kutatóhálózat hatékonyabb működésének. Ennek érdekében jött létre az Eötvös Loránd Kutatóintézet Hálózat (ELKH), amely nem tartozik a kormány irányítása vagy felügyelete alá. A 13 fős irányító testület munkáját a sokszínű tudományos szempontokat és érdekeket megjelenítő tudományos tanács segíti, és hamarosan megalakul a világszerte elismert külföldi kutatókból álló nemzetközi tanácsadó testület is. A korábbiakhoz képest a kutatóhálózati tevékenység egy új finanszírozási modellel működik majd, amelyben a teljesítmény elvének nagyobb szerepe lesz. Ennek meghatározása és mérése azonban kizárólag az Eötvös Loránd Kutatóintézet Hálózat feladata lesz.

● Mindentől már önmagában is hatékonyabb, eredményesebb lesz a tudományos életünk, az ország kutatói potenciálja?

Ehhez két előfeltétel kell: az egyik a megfelelő finanszírozás, az eddigénél több forrás. A 2000-es évektől elsősorban »

a vállalatok befizetéseiből (innovációs járulékl) finanszíroztuk az innovációs tevékenységeket. Az ideai költségvetésben a korábbinál 25 százalékkal, mintegy 32 milliárd forinttal több az innovációra költendő forrás. Ez teszi lehetővé a kutatási háttér megerősítését például az eszközök modernizálásával, a kutatói bérek fejlesztésével. A nagyobb mértékű finanszírozás mellett azonban legalább ilyen fontosak az elvárások is. A kutatói szabadság elvileg azt jelenti, hogy mindenki maga dönti el, hogy mivel foglalkozik. Ugyanakkor vannak olyan területek, ahol a közösség igazi kihívásokkal szembesül, ahol prioritásokat kell megfogalmazni. Ezekre a kihívásokra a kutatásokkal és azok finanszírozásával is célzottan kell fókuszálni. Ilyen kihívás például a klímavédelem, a rákkutatás vagy a technológiai változások. Ezek is olyan alap- vagy alkalmazott kutatások, mint a többi, de itt nagyobb figyelmet kell fordítanunk a finanszírozásra is.

● **Laikusként sokan megkérdendzhetik, hogy ha egy kutatásnak nincs gyakorlati haszna, akkor érdemes-e egyáltalán foglalkozni azzal?**

Én nem osztom ezt a nézetet, hiszen minden kutatásnak van egyfajta rizikója, így kiderülhet a kutatási eredményből, hogy az egy rossz irány. De ez is egy eredmény, hiszen tudom, hogy majd más irányba kell próbálkozni. A felfedező típusú kutatásnak önmagában nem szükséges hogy legyen egyből gyakorlati haszna vagy eredménye. Ugyanakkor fontos, hogy a nagy társadalmi problémákkal, ügyekkel is foglalkozzanak a kutatások, hiszen ezt a társadalom el is várja a tudományos élet szereplőitől. Választ kell adnunk például olyan gyakorlati kérdésekre is, mint hogy miért algásodik a Balaton vize. Ez is kutatás, de ez egy célzott területre terjed ki.

● **A kutatások az oktatás-képzés mellett fontos részét képezik a felsőoktatási szférának. Ezen alapfeladatokon túl milyen tevékenységet kell végezni egy modern felsőoktatási intézménynek?** Van egy harmadik nagy területe is a modern felsőoktatásnak, amelyet 2014 óta törvényben is rögzítettünk. Ez pedig a közösség érdekeinek megjelenítése, igényeinek kiszolgálása, az úgynevezett „harmadik misszió”. Ez foglalja össze a felsőoktatási intézmények környezetükre gyakorolt tevékenységeit és hatásait, és jelent minden, a nem akadémiai világban található partnerrel fenntartott intézményesített kapcsolatot. Ilyen például a tevékenységek során keletkezett szellemi tulajdon átadása, hasznosítása, illetve a szakpolitikák formálásához való hozzájárulás. Ma az országban mintegy 80 felsőoktatási intézmény van, amelyek többsége erre a feladatra is képes.

● **Miért fontos az, hogy a vállalati-gazdasági szféra is aktívan kapcsolódjon be a felsőoktatásba, mint például Debrecenben vagy Győrben?**

Ezek jó példák arra, hogy kialakuljon egy olyan környezet, egy ökoszisztéma, amelyre lehet építeni. Az egyik ilyen megoldást a nemrégiben megalakult Területi Innovációs Platformok jelentik, amelyek a különböző cégek és a közeli egyetemek együttműködési lehetőségeit erősíthetik. De meghatározó eszköznek tartjuk a kapcsolat erősítésére az úgynevezett science park koncepciót is. Itt egy közös ernyő alá hozzuk össze az adott helyen már meglévő tudásbázist (egyetem), a gazdasági vállalkozói szférát és a különböző hatósági funkciókat, hogy együtt fejlődjenek. A nyolc science parkból hat vidéken, kettő pedig Budapesten indult. Utóbbiak közé tartozik az Egészségipari-Biotechnológiai Science Park, amelynek a Semmelweis Egyetem és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem mellett a Nemzeti Közszolgálati Egyetem is résztvevője.

● **Amíg a nyugati világban számos nagy egyetem finanszírozásában alig vagy egyáltalán nincs jelen az állam, nálunk erre még kevés példa akad. Az alapítványi működtetés egyik próbája is lehet a budapesti Corvinus Egyetem. Mit várhatunk ettől a megoldástól?**

Először is azt fontos leszögezni, hogy nem reális és nem is jó megoldás, hogy az állam vonuljon ki a felsőoktatás finanszírozásából. Az államnak ebben továbbra is feladata van, az viszont nem mindegy, hogy ezt milyen módon, eszközökkel, csatornákon keresztül végzi. Ehhez meg kell határozni, hogy például gazdasági, munkaerőpiaci és társadalmi szempontból az államnak milyen érdekei vannak, és ehhez milyen szakemberek képzésére van szüksége. Az állami finanszírozást tekintve pedig a teljesítményalapú rendszer lehet egyfajta megoldás. Az elképzelés szerint – amely szerepel a 2014-es felsőoktatási stratégiában is – a teljes költségvetés negyedét állná az állam, negyedét a hallgatók, negyedét biztosítanák az intézmények a különböző szolgáltatásokból, az utolsó negyed pedig egyfajta donáció, közösségi támogatás lenne. Ez az utóbbi gyakorlatilag nincs jelen Magyarországon, legfeljebb a magánegyetemeknél. A Corvinus Egyetem modellje esetében már vannak kézzelfogható eredmények, pozitív visszajelzések: az intézmény brandje tovább erősödött, zajlik a teljesítményalapú bérrendszer bevezetése, aminek köszönhetően számos neves külföldi tudóst is sikerül leigazolniuk. Ez a modell azt is jelenti, hogy másfajta szemlélettel alakítják a vállalati kapcsolataikat, mint a legtöbb felsőoktatási intézmény.

● **A felsőoktatási intézmények között nagy a verseny a hallgatókért hazai és nemzetközi szinten is. Sokan a rangsorok alapján választanak intézményt. Miniszter úr az Educatio Nemzetközi Oktatási Szakállítási megnyitóján arról beszélt, hogy öt magyar egyetem is a világ legjobb ezer intézménye között van. Mennyire kézzelfoghatók ezek az eredmények annak tükrében, hogy számos rangsor létezik, különböző helyezésekkel?**

Nagyban számít az, hogy milyen ranglistát nézünk, hiszen ezekben folyamatosan változnak az eredmények. Így van ez a magyar felsőoktatási intézményekkel is. Vannak olyan rangsorok, amelyekben előrébb, vannak, amelyekben hátrébb kerültek a magyar egyetemek az előző évhez képest. Egy dolog biztos. A magyar egyetemek az elmúlt tíz évben egyre jobban teljesítenek, egyre versenyképesebb diplomát adnak, aminek köszönhetően mára gyakorlatilag megszűnt a diplomás munkanélküliség. A magyar egyetemek a külföldi hallgatók számára is egyre népszerűbbek, ezt mutatja, hogy az elmúlt négy évben másfélszeresére nőtt a számuk. Az egyes rangsorok egyszerűen áttekinthető módot kínálnak az egyetemek kiválóságának összehasonlítására. A sorrend azonban a kiválasztott értékelési szempontoktól és azok súlyozásától függ. A lehetséges szempontoknak megfelelően sokféle rangsor létezik. Nem követnek egységes módszertant, ezért azokat csakis célhoz kötötten, tervezett és vállalt feladataik, „küldetésük” alapján kell és lehet értékelni. Mondok néhány példát: a Times Higher Education (THE) World University Rankings 2020-ban csaknem 1400 egyetemet listáz 92 országban, és ezzel az eddigi legnagyobb és legkülönbözőbb szempontokat magában foglaló egyetemi rangsor.

13 teljesítménymutatón alapul, amelyek mérik az intézmények teljesítményét az oktatás, a kutatás, a tudás átadása és a nemzetközi kilátások szempontjából. Ezen rangsorban a Semmelweis Egyetem idén a 457. helyre került, ezzel 34 helyet lépett előre, és az egyetem azon 30 intézmény között van, amely összesített eredményeiben a legtöbbet lépett előre. A THE fizikai tudományi képzéseket tartalmazó rangsorába tavaly bekerült az ELTE, a Szegedi Tudományegyetem, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, a Debreceni Egyetem és a Pécsi Tudományegyetem. Az orvos- és egészségtudományi kategóriában idén is a Semmelweis Egyetem érte el a legjobb helyezést a hazai intézmények közül: tavalyhoz képest 61 helyet lépett előre, így ezen a területen a világ 318. legjobb egyetemének számít. Az Európai Bizottság tavaly júniusban tette közzé azon nyertes európai felsőoktatási intézmények listáját, akik elsőként kapcsolódhatnak be az „európai egyetemek” pilotprojektjébe. A beérkezett 54 pályázat közül 17 európai egyetemi hálózatot választott ki a független oktatási szakértőkből álló testület, amelyekben 24 uniós tagállam és Norvégia 114 felsőoktatási intézménye vesz részt. A kiválasztott 17 egyetemi hálózatba öt magyar felsőoktatási intézmény is bekerült (ELTE, PTE, »

SZTE, MKE, KEE), ami nemcsak a kelet- és közép-európai régiót tekintve, hanem összeurópai szinten is kiváló eredménynek számít.

● **A Nemzeti Közszolgálati Egyetemnek is az egyik fontos célkitűzése a nemzetközi versenyképesség növelése. Milyennek látja az NKE működését, eddigi eredményeit?**

Ez egy specifikus képzést nyújtó egyetem, amely meghatározott területre, a köz szolgálatára képez szakembereket. Ennek következtében nem csoda, hogy az állam és annak szervei az intézmény irányításában is megjelennek. Jó példa erre a bajai Víz tudományi Kar működése, hiszen a magyar államnak kiemelt feladata a vízbiztonság fenntartása. De igaz ez a honvédtisztek, a rendészeti és közigazgatási szakemberek képzésére is.

● **Az innováció, a kutatás-fejlesztés hogyan jelenhet meg egy ilyen típusú egyetemen, mint az NKE?**

A kutatást sokszor fennkölt dologként érzékelik az emberek például a matematika, a fizika vagy az orvostudomány vonatkozásában. Ugyanakkor vannak más területek is, ahol komoly eredményeket lehet elérni innovációs értelemben is. Ha a Nemzeti Közszolgálati Egyetem és az ügyészség létrehoz egy kompetenciacentrumot, ahol a migráció jogi hátterét vizsgálják, az ugyanolyan fontos és jó kutatás lehet, mint a matematika rejtelseinek vizsgálata. Én még jól emlékszem, hogy az NKE jogelőd intézményében, a Zrínyi Miklós Katonai Műszaki Főiskolán működött egy jármű tanszék, amellyel nekünk, az akkori Budapesti Műszaki Egyetemnek is jó kapcsolata volt. Jó lenne például egy ilyen tanszékot továbbra is működtetni az NKE-n, hiszen van egy korszerűsödő hadseregünk, van egy jól működő rendőrségünk, és az ilyen jellegű oktatásra, kutatásra szerintem szükség lenne most is.

● **Mára eljutottunk oda, hogy a klímavédelem egy megkerülhetetlen és elodázhatatlan kérdés világviszonylatban is. Nemrégiben tettek közzé több mint ezeroldalmi dokumentumot a kormányzati honlapon ezzel kapcsolatban. Ugyanakkor az kérdés, hogy az erőteljes gazdasági fejlődés mennyire egyeztethető össze a klímacélokkal.**

A kettőnek mindenképpen egymásra kell épülnie. Mi év végéig dolgozzuk ki a Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégiát, amely a 2050-ig tartó időszak vállalásait és a megvalósítás eszközeit is tartalmazza. De már most is vannak eredmények: 2018-ban 0,7 százalékkal csökkentettük a szén-dioxid-kibocsátást, miközben 4,8 százalékkal nőtt a gazdaság. 1990-hez képest összesen 32 százalékkal csökkent a szén-dioxid-kibocsátás, a gazdasági fejlődés mértéke pedig összesen 25 százalék volt. Erőteljes struktúraváltás történik, de ehhez kell egy erős kormányzati elhatározottság is. Az mindenképpen biztató, hogy a magyar gazdaságon belül a high-tech aránya, jelenléte elég jelentős, amivel a dánokkal és a németekkel együtt élen járunk Európában.

Ennek kialakítása egy tudatos dolog, amit folytatni kell a jövőben is. A klímaváltozáshoz való alkalmazkodás ugyanis nem hitbeli kérdés, hanem jórészt gazdasági ügy: hogyan tudunk olyan klímabarát konstrukciókat működtetni, amelyek a gazdasági fejlődés számára is meghatározóak lesznek? A kormány 2050-ig vállalta a karbonsemlegesség elérését, ez egy teljesíthetőnek tűnő feladat, a megfelelő feltételekkel és költségekkel. Fontos a technológiasemlegesség, tehát az új technológiák elfogadása, de a vállalatok teljesítése nem fog menni az atomenergia nélkül.

● **Az atomenergia is lehet klímabarát?**

Alapvetően az, hiszen az előállítás nem jár szén-dioxid-kibocsátással. A karbonsemlegesség eléréséhez mintegy 50 ezer milliárd forintra van szükség. Ez egy nagyon nagy összeg, tehát szükség van azok hozzájárulására, akik a szén-dioxid-kibocsátásban aktív szereplők, gondolok itt például az energetikai iparra és a közlekedésre. Ugyanakkor az is érdekes adat, hogy hazánk az EU-s szén-dioxid-kibocsátás 1 százalékát, világviszonylatban 0,1 százalékát állítja elő. Európán belül a kibocsátás csökkentésének mértékében még a szomszédos, igencsak környezetbarátnak tartott Ausztriát is megelőzzük, pedig ott a megújuló energiák hasznosításának összességében jobbak a természeti feltételei.

● **A klímavédelem mellett a jövő tervezése szempontjából olyan fontos kérdések is felmerülhetnek, mint például a munkahelyek megváltozása a digitalizáció révén. Sokan rettegnek attól, hogy hamarosan a robotok veszik át a helyüket. Hogyan lehet felkészülni a változásokra?**

Erre mindhárom szereplőnek – munkaadó, munkavállaló, állam – készülnie kell. Első körben leginkább a munkaadó cégek, vállalatok az érintettek: az új technológiákat úgy kell bevezetni, hogy növelni kell a produktivitást, a minőséget és a biztonságot is. A munkaadók egyébként úgy vélik, hogy a digitalizáció nem jár majd a munkahelyek tömeges elvesztésével, sőt, adott esetben akár az eddiginél több munkavállalóra is szükség lesz, hiszen új lehetőségek nyílnak meg. A robotot ott érdemes alkalmazni, ahol monoton, bonyolult és veszélyes feladatot kell végezni. A munkavállalónak ugyanakkor folyamatosan képeznie kell magát a modern technológiai ismeretek elsajátításával, az államnak pedig mindezekhez biztosítania kell a feltételeket. Számítalan jogi és gazdasági kérdés is felmerül a változás kapcsán. Ilyen például, hogy a robotok fizetnek-e majd adót? És ha nem, akkor az állam ezt hogyan pótolja? Bár ezek még kissé teoretikus kérdéseknek tűnnek, a digitalizáció folyamata egyre gyorsul. Kecskeméten, a Mercedes-gyárban például már olyan robotok dolgoznak, amelyek kooperálnak az emberrel, azaz „megbeszélnek” velük az ügyeket, és így alakítják a gyártás további folyamatát. ●

Szöveg: Szőőr Ádám • Fotó: Szilágyi Dénes

BEMUTATKOZOTT A FIATALOKNAK AZ NKE

Sok középiskolás érdeklődött januárban a Nemzeti Közszolgálati Egyetem képzései iránt a Hungexpo területén rendezett 20. Educatio Nemzetközi Oktatási Szakkiállításon, valamint az intézmény saját nyílt napjain. A rendezvények jó lehetőséget adtak arra, hogy minél jobban megismerjék a leendő hallgatók a biztos jövő egyetemét.

Az Educatio kiállításon az érdeklődőket egy kétszintes pavilonnal várta a Nemzeti Közszerzőgálati Egyetem, amelynek valamennyi képzésével megismerkedhettek a középiskolások. Koltay András rektor a helyszínen arról beszélt: jó látni, hogy nagy tömeg van a 9. életévébe lépő NKE standjánál, reményei szerint ez majd a jelentkezési adatokban is látszódni fog. „Mi abban lehetünk jobbak, hogy megmutatjuk, mik azok a sajátosságok, amelyek a többi egyetemhez képest minket egy kicsit különbözővé tesznek” – fogalmazott a Bonum Publicumnak az NKE rektora, aki szerint bőven van mivel büszkélkednie az intézménynek, de nemcsak másnak és többnek kell lenni, hanem annak is

kell látszani, amit az egyetemi stand megvalósít.

Christián László r. ezredes, oktatási rektorhelyettes szerint az NKE-re jelentkezőket

például azzal lehet meggyőzni, hogy ha itt végeznek, akkor biztos jövőjük, perspektívájuk, munkahelyük lesz az állam szolgálatában. Ezt fejezi ki az egyetem standja is, ahol „érdekes, izgalmas, motiváló kihívásokkal” találkozhatnak az érdeklődők, miközben rendőrtisztjelöltekkel vagy akár vadászpilótákkal is beszélgethetnek.

Az Educatio kiállításon sokan keresték fel az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar standját is, ahol folyamatos volt az érdeklődés a képzések iránt. Tischler Zoltán, a kar oktatásszervezési osztályvezetője szerint a felvételizők több irányba nyitottak, és széles spektrumban gondolkodnak, sokan érdeklődnek a hazai közigazgatással, de a nemzetközi területtel kapcsolatos képzések iránt is. Felkapottnak nevezte a Katasztrófavédelmi Intézet képzései iránti érdeklődést Vass Gyula tűzoltó ezredes. „Úgy gondolom, hogy jó irányba halad a Katasztrófavédelmi Intézet” – utalt az igazgató arra, hogy tavaly 10 százalékkal nőtt a felvételizők száma. A legnépszerűbb képzés a tűzoltótisztjelölti, de az iparbiztonsági területtel, azaz a veszélyes üzemekkel kapcsolatos szak iránt, vagy a katasztrófavédelmi művelési képzés iránt is élénk az érdeklődés az idei Educatión. Vass Gyula leszögezte: a tűzoltótisztek az egyetem elvégzése után

a Belügyminisztérium által biztosított életpályamodell alapján folyamatosan tudnak előrelépni, egy olyan bérezési struktúra alakult ki, amely népszerűbbé teheti ezt a területet.

Pontos elképzelésekkel érkeztek az NKE standjához az érdeklődő középiskolások. A fővárosi Bornemisza Péter Gimnázium általunk megkérdezett tanulója például az RTK szakjai iránt érdeklődött, nyomozó szeretne lenni, ezzel a területtel kapcsolatban volt az egyik legnagyobb érdeklődés. A másik, szintén a Bornemisza Péter Gimnáziumba járó középiskolás a honvédtisztképzés első időszakáról, az alkalmassági vizsgákról, az alapkiképzésről és az első félév tanulmányi kötelezettségeiről beszélt. A XX. kerületi Nagy László Általános Iskola és Gimnázium két tanulója úgy fogalmazott: ők is szeretnének a Rendészettudományi Karon tanulni, de őket a „nem egyenruhás” képzések érdeklik. Az egyik fiatal pedig arról beszélt honlapunknak, hogy az ország védelme érdekében választaná a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kart, emellett pedig családi indíttatásból is tovább vinné ezt az örökséget. ●

Szöveg: Tasi Tibor • Fotó: Szilágyi Dénes

NYÍLT NAPOK

Az NKE Vízstudományi Kar január 16-án, Baján tartotta nyílt napját, míg az egyetemi központi nyílt napra január 25-én, az intézmény Ludovika Campusán került sor. Utóbbi esemény rektori köszöntővel és a karok dékánjainak, valamint az Egyetemi Hallgatói Önkormányzat elnökének beszédével kezdődött az Oktatási Központ 500 fős előadójában. Koltay András arra emlékeztette a leendő hallgatókat, hogy egy nagy, felelős döntés meghozatala előtt állnak. Kiemelte: az NKE-n egyszerre van jelen a hagyomány, a modernség és a nemzetköziség. „Az egyetem szükségszerűen egy kétarcú, kétoldalú intézmény, a hagyományt és a modernitást egyszerre ötvözi saját magában” – utalt a rektor a Ludovika több mint 200 éves és a karok évtizedekre visszatekintő múltjára. Ezek mellett van jelen a modernség. Az egyetem infrastruktúrában, sportolási lehetőségeiben, a környezetben, a kollégiumi elhelyezést illetően páratlan lehetőséget kínál hallgatóinak, évente pedig 800 olyan rendezvény van, amely a napi oktatáshoz nem kapcsolódik szorosan. Az NKE idej szlogenje: „A biztos jövő egyeteme”, amely a rektor szerint jelzi, hogy a végzett hallgató világosan látható szakmai pályafutást tud végigjárni, és nagy eséllyel vezető lesz a közszolgálatban.

Új egyetemi vezetők

Január elsejétől Tomasitz István a Nemzeti Közszolgálati Egyetem főtitkára, a tudományos rektorhelyettesi tisztségre Csikány Tamás ezredes, míg az oktatásira Christián László r. ezredes kapott megbízást.

Tomasitz István főtitkár

Az NKE új főtitkára jogász, Európa-jogi szakjogász, aki az elmúlt időszakban az Agrárminisztérium közigazgatási államtitkára, majd a Nemzeti Földügyi Központ gazdasági és jogi elnökhelyettese volt. Korábban dolgozott a MTVA jogi vezetőjeként a sportközvetítési jogok területén, és volt fősztályvezető, elnökhelyettes a Nemzeti Kommunikációs Hivatalban. A Médiatanács Médiatudományi Intézetében tudományos kutatóként tevékenykedett, jogi igazgatóként a BKV Zrt.-nél, jogászként pedig különböző, magyar tulajdonú társaságokban dolgozott korábban. *„Nagyon megrisztelő számomra, hogy főtitkárként ezen az egyetemen dolgozhatok. Mivel még új ember vagyok itt, ezért az első hetek azzal teltek, hogy próbáltam minél jobban tájékozódni az egyetemi ügyekben, minél több információt szerezni a munkatársaktól”* – fogalmazott lapunk érdeklődésére Tomasitz István, aki korábban államtitkárként dolgozva közelről is látta a közigazgatás működését, annak problémás területeit is. Szerinte a bürokrácia ugyan folyamatosan csökken a közigazgatásban, de még mindig magas szinten van, ami az NKE-re is igaz. Az új főtitkár szerint itt is egyszerűsíteni és gyorsítani kellene, például az elektronikus ügyintézés továbbfejlesztésével. *„Egy hallgató vagy oktató számára mindegy, hogy ki a főtitkár, az a lényeg, hogy a körülmények megfelelőek legyenek”* – tette hozzá Tomasitz István, aki elmondta, hogy a jelenleg folyó beruházási-építési feladatok, mint például a Ludovika Szárnyépület átalakítása továbbra is a főtitkári feladatkörbe tartozik. Bár vezetőként most először dolgozik egyetemen, nem ismeretlen számára ez a világ, hiszen végzés után doktori képzésben is részt vett, és külsős oktatóként is dolgozott. Szabadidejében szeret sportolni, harminc éve karatézik, erről sem szeretne teljesen lemondani a következő években.

Csikány Tamás ezredes, tudományos rektorhelyettes

Az NKE tudományos rektorhelyettese, Csikány Tamás ezredes régóta kötődik az intézményhez, hiszen jelenleg is annak egyetemi tanára, korábban a Hadtudományi Doktori Iskola vezetője volt, ezek mellett az MTA doktora. Tudományos rektorhelyettesé történő kinevezése előtt a Honvédelmi Minisztérium Oktatási, Tudományszervező és Kulturális Fősztályát vezette. Kutatási területe a 19. századi európai és magyar hadtudomány és hadművészet, ezen belül elsősorban a hadsereg és a társadalom kapcsolata, a hadszervezés, a katonai vezetés, a várharcok története az 1848–49-es szabadságharcban, illetve a székely határőrezredek története. *„Majd' harminc éve dolgozom oktatóként az egyetemen, illetve jogelőd intézményeinél, és pályafutásom csúcsaként értékelem a megbízatást, amelyet nagy megtiszteltetésnek tartok”* – hangsúlyozta lapunknak Csikány Tamás. Az ezredes a tapasztalatait és a tudományról alkotott felfogását szeretné minél jobban kamatoztatni az új munkájában. Az új tudományos rektorhelyettes szükségesnek látja az Egyetemi Központi Könyvtár fejlődésének támogatását, hogy az oktatók és a hallgatók egyre szélesebb körben ismerjék meg és használhassák annak szolgáltatásait, különösen azon adatbázisok elérését, amelyek nagy segítséget jelentenek nemcsak a tudományos kutatásban, hanem a tanulásban is. *„Fontos feladatomnak tekintem, hogy az egyetemünkön folyó tudományos munka jól követhető és látható módon, a közszolgálat támogatása, minőségi fejlődése érdekében folyamatosan új eredményeket érjen el a doktori iskolákban, a kutatóhelyeken, műhelyekben éppúgy, mint az egyetemi oktatók publikációi révén”* – fogalmazott Csikány Tamás.

Christián László r. ezredes, oktatási rektorhelyettes

Az NKE új oktatási rektorhelyettese Christián László r. ezredes jogász, az NKE Rendészettudományi Kar Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszékének vezetője, több hazai felsőoktatási intézmény oktatója. Korábban dolgozott a Vám- és Pénzügyőrségen, majd a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnál. Az NKE RTK Rendészettudományi Kutatóműhely alapító vezetője, a *Magyar Rendészet* főszerkesztője, közel száz publikáció szerzője. Christián László fő kutatási területe a rendészet tárgykörében a magánbiztonság és az önkormányzati rendészet szerepe a 21. században. *„Az új feladat egyszerre megtisztelő és rendkívül motiváló számomra. Reményeim szerint sokat profitálok majd az intézményben eltöltött 11 évből, különösen a Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszék életre hívása óta eltelt első 7 év tapasztalataiból, hiszen ennek köszönhetően érdemi rálátással rendelkezem a tanszéken folyó munkára, a képzésfejlesztésre, a leggyakoribb kihívásokra és problémákra”* – hangsúlyozta a Bonum Publicumnak Christián László. Az új egyetemi vezető hozzátette, hogy az oktatási rektorhelyettesi portfólió jelentősen változik az idejévtől. *„A klasszikus oktatásigazgatási tevékenység mellett izgalmas új feladatokat kaptunk. Ilyen például a kreatív tanulás program, a nyelvoktatási stratégia, a Ludoviceum tantárgycsoport bevezetése vagy éppen a felvételi kampány. Ezeket a feladatokat szeretném, ha projektszemlélettel, az érintettek bevonásával csapatmunkában, innovatívan, a jövő kihívásait szem előtt tartva oldanánk meg”* – tette hozzá az ezredes, aki szerint a jövőben sok tennivalójuk lesz majd a közigazgatás legkülönbözőbb területein megvalósuló rugalmas és hasznos, gyakorlati tudást adó továbbképzések terén is. ●

EMLÉKEZÉS

A DONI HŐSÖKRE

Az 1943. évi doni áttörés 77. évfordulója alkalmából tartottak január elején megemlékezést a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen, a Ludovika Főépület előtti, második világháborús emlékműnél.

Hetvenhét éve, január 12-én indult meg a szovjet támadás a Don-kanyarban, amelynek következtében a több mint kétszáz ezer fős 2. magyar hadsereg százezernél is több katonája vesztette életét. „A 2. magyar hadsereg története az egyszerű szolgálatteljesítő katona története” – mondta emlékezőbeszédében Harangi-Tóth Zoltán őrnagy. Az NKE HHK egyetemi tanársegéde arra emlékeztetett: a Don folyó kétszáz kilométeres partszakaszát védő hadseregbe 30–40 éves tartalékosokat hívtak be, így a 2. magyar hadsereg joggal nevezhető „az apák és férjek” hadseregének. Mint elhangzott: 9 könnyű hadosztályt – magyar terminológiával élve dandárt – küldtünk ki, amelyek gyenge pontja a védelem volt. A szovjet erők hídfőket tudtak kialakítani, és ez lett a tragédia végső oka, mert rendelkeztek egy olyan területtel, ahonnan a végső támadást megindíhatták 1943. január 12-én. A hadművelet során a 2. magyar hadsereget szétdarabolták a szovjet páncélosok által támogatott egységek, így a végtelen hőmezőkön visszavonuló katonáknak társaikért, barátaikért

kellett megküzdeniük az időjárás és az ellátás nehézségei közepette. „Ennek ellenére számos hőstett, számos szép katonai példa mutatja a magyar katonai erényt és a magyar katona bátorságát. Ez mikrotörténelem, egyéni harcosok, rajok, egymásért küzdő bajtársak története” – szögezte le Harangi-Tóth Zoltán. A megemlékezésen a Tábori Rabbinátus és a tábori püspökségek képviselői mondtak emlékezőimádságot. Koszorút helyezett el az emlékműnél Koltay András rektor és Pohl Árpád, a HHK dékánja, Erdélyi Lajos, a Honvédelmi Minisztérium humánpolitikáért felelős helyettes államtitkára, a Magyar Honvédség

parancsnokának képviselőjében Kovács László dandártábornok, kibervédelmi haderőnemi szemlélő, az MH Hadkiegészítő, Felkészítő és Kiképző Parancsnokság nevében Apáti Zoltán dandártábornok, parancsnokhelyettes, Ferencváros önkormányzata nevében Reiner Roland alpolgármester. Ezt követően a HHK és a Ludovika Zászlóalj tisztjei és honvédtisztjelöltjei elhelyezték az emlékezés mécseseit az emlékműnél, majd felkapcsolták a Ludovika Főépület díszkivilágítását a magyar zászló színeiben. ●

Szöveg: Tasi Tibor, kormány.hu • Fotó: Szilágyi Dénes, archív

KORMÁNYZATI MEGEMLÉKEZÉS

Az 1943-as doni áttörésről a honvédelmi tárca is megemlékezett január 10-én. Az eseményen Németh Szilárd parlamenti államtitkár mondott beszédet. A honvédelmi miniszterhelyettes rámutatott: a 2. hadsereg doni katasztrófája a 21. század Magyarországáé, s benne a Magyar Honvédség újjáépítése megszervezői számára megszívlelendő tanulságokkal szolgál. Mint fogalmazott, magyar életek, a magyar katonák soha nem áldozhatók fel idegen, nagyhatalmi érdekek oltárán, a mindenkorai politikai és katonai vezetésnek pedig minden, katonáink bevetésével kapcsolatos eshetőségre kell hogy legyen terve, forgatókönyve. „Tudjuk, sajnos, tízezreknek nem adatott meg a hazatérés, meghaltak, elvesztek, megsebesültek, megbetegedtek. A háborús poklot túlélő hős magyar honvédeink és munkaszolgálatosaink mellett rájuk emlékezünk katonai tiszteletadással, szentmisével, kegyeleti imával minden esztendő januárjában Magyarországon, a Kárpát-medence szerte és e határokon túl egyaránt. Tisztelet a hősöknek, kegyelet az áldozatoknak!” – zárta beszédét Németh Szilárd.

ÚJ MODELLBEN AZ EGYETEMI KIADÓ

A Nemzeti Közszerológati Egyetem oktatási és tudományos célkitűzései megvalósulásának támogatása az egyik fő feladata a tavaly novembertől működő Ludovika Egyetemi Kiadó Nonprofit Kft.-nek, amely meghatározó szereplője szeretne lenni a hazai tudományos szak- és tankönyvkiadásnak is. Koltányi Gergely ügyvezető szerint azt a szakmai fejlesztési folyamatot viszik tovább, amelyet az intézmény elkezdett a Dialóg Campus Kiadó építésével, azonban míg a korábbi kiadó egy „hagyományos” szakkönyvkiadó profilját építette, addig az új szervezet inkább a tudományos könyv- és folyóirat-kiadás megújuló, elsősorban a digitális világra fókuszáló új modelljének kialakítására törekszik.

Az új egyetemi kiadó feladatai sokrétűek lesznek, de továbbra is fontos cél, hogy a magas könyvszakmai követelményeknek megfelelő publikálási lehetőséget nyújtson a különböző tudományterületeken és könyvtípusokban, papíralapon és elektronikusan, az ország jeles tudós szakemberei számára. Emellett támogatja az egyetem összes karát, karközi intézetét, a könyvkiadásban részt vevő valamennyi egyetemi munkatársat a könyvek magas színvonalon történő megjelentetésében, valamint az egyetem alaptevékenységével összefüggő kiadványok széles körű elérhetőségének biztosítása érdekében kereskedelmi és terjesztési szolgáltatásokat biztosít bolti és online formában.

„Új elem a kiadó feladat körében a digitális tananyagok fejlesztése, azonban az Apertus Nkft.-ben felhalmozott kompetenciák és tapasztalatok ebben az egyre inkább az érdeklődés központjába kerülő kiadványterületen komoly versenyelőnyt jelentenek számunkra. Az e-tananyagok jelenleg még nagyobb számban a közszolgálati továbbképzési rendszernek készülnek, de a jövőben az egyetem Kreatív Tanulási Programjában kikkristályosodó irányok támogatására is alkalmas eszközökkel és képességekkel már ma is rendelkezik a kiadó. A leglátványosabb és mindenki számára új feladat azonban a tudományos ismeretterjesztést és a digitális kiadói szolgáltatásokat biztosító platform kialakítása és működtetése lesz” – jegyezte meg a Bonum Publicum érdeklődésére Koltányi Gergely. Az ügyvezető kiemelte, hogy a kiadó igencsak friss szervezet, így nagy volumenű átalakításon és jelentős fejlesztésen megy keresztül a 2020-as évben, emiatt önálló kulturális, tudományos projektet nem terveznek, azonban az NKE összes ilyen projektjében közreműködnek. „Reményeink szerint a kiadó hosszú távú fejlesztési stratégiája támogatni tudja az egyetem céljait, és a kiadói szolgáltatásokkal még vonzóbbá válik a Ludovika név köré épülő szellemi közösség a tehetséges hazai kutatók számára” – tette hozzá Koltányi Gergely. Az ügyvezető szerint olyan módon kell megszervezni és modernizálni, ha úgy tetszik digitalizálni a könyv- és folyóirat-kiadást, hogy arra a hazai és később a nemzetközi tudományos karriert építő kutatók egyfajta tudományos inkubátorként tekintsenek. Ebben az újjászerveződő szolgáltatási portfólióba beletartozhat akár a kutatók publikációs és tudománykommunikációs képességeinek erősítése is, például szakmai napokkal, jó gyakorlatok megosztásával, képzéssel. Úgy gondolkodnak, hogy ebből a „tudományos vonzeróból” az egyetem is sokat profitálhat majd.

A kiadványokkal kapcsolatban a kiadó célja, hogy minél szélesebb tudományos közösség számára váljanak elérhetővé azok a kutatási eredmények, amelyek az egyetemen születnek. Ennek érdekében a szerzővel, szerzőkkel egyeztetve a magyar nyelvű mellett az angol nyelvű kiadvány megjelentetését is segíti a kiadó. „Az új digitális platformunk 2020. február végén indul magyar – és néhány hónappal később angol – nyelven is, folyamatosan bővülő tudományos ismeretterjesztő tartalommal és digitális szolgáltatásokkal.

A hazai tudományos életben újdonságnak számító kezdeményezés elsősorban az NKE megújuló és erősödő tudományos kutatásaihoz kapcsolódó széles körű ismeretterjesztést, a tudományos könyvek és folyóiratok digitális hozzáférést kívánja biztosítani” – fogalmazott lapunknak Koltányi Gergely. Az oldal tartalmi között megtalálhatók lesznek az egyetemen folyó kutatásokkal kapcsolatos hírek, információk, kutatói interjúk, a kiadó által gondozott könyvek beharangozói, bemutatói és maguk a könyvek is, online formában. Az Elektronikus Folyóirat-kiadási Rendszer teljes körű bevezetését követően megjelennek az oldalon az NKE tudományos folyóiratai is. Az oldal tartalmi közül kiemelkedik a tudományos blogtér, amely közpolitika, társadalom, gazdaság, környezet, technológia és geopolitika tematikában ad teret a kutatók számára heti rendszerességgel vélemények, gondolatok kifejtésére.

„A kiadó a digitális platform segítségével lehetővé teszi, hogy könyvei, folyóiratai elsősorban digitális formában és a digitális csatornákon könnyen és felhasználóbarát módon elérhető legyenek. Ügynevezett open access szolgáltatást alakít ki, amely biztosítja a tudományos közösség minél szélesebb köre számára az egyetem által létrehozott szellemi művekhez való hozzáférést. A kiadó által gondozott kiadványok a fejlesztések eredményeképpen teljeskörűen elérhetőek lesznek a tudományos keresőrendszerekben, például Google Scholar, Magyar Tudományos Művek Tára és néhány nagyobb aggregátor szolgáltató kínálatában is, gondoljunk például a HeinOnline-ra” – hívta fel a figyelmet Koltányi Gergely.

A ProBono digitális tanulási keretrendszer kiadóhoz való kapcsolódásáról az ügyvezető kiemelte, hogy a ProBono az Apertus Nkft.-ben még 2016-ban megkezdett fejlesztési folyamat vége felé jár. „Jelenleg a kiadó digitális képzési üzletága dolgozik a rendszer fejlesztéseinek befejezésén. Az elkészült rendszer egyedülálló, nemzetközileg is kiemelkedő funkcionalitást és kezelhetőséget biztosít a közszolgálati továbbképzésben részt vevő, jelenleg közel 80 ezer tisztviselő számára.” Azonban a kiadó megújulásában az egyetem jelentős szerepet szán a rendszer fejlesztése során felhalmozott tudás- és eszközrendszernek. Maga a rendszer alkalmas tulajdonképpen mindenféle digitális tanulási formátum kezelésére az önálló e-tanulástól (e-learning) egészen a közösségi tanulási formákig (tematikus tartalomszolgáltatás és szakmai közösségek működtetése), ráadásul moduláris felépítésű, és saját e-tananyag-készítővel rendelkezik, így tulajdonképpen bárki képes jó minőségű, szabványos, akadálymentes és mobilra optimalizált tananyag készítésére. „Ez azt gondoljuk, olyan nemzetközileg is ritka kincs, amely nagy lehetőséget jelent az egyetem oktatásmódszertani megújulásában is” – hangsúlyozta a Ludovika Egyetemi Kiadó Nonprofit Kft. ügyvezetője. ●

ZRÍNYI MIKLÓS

Négy évszázados emlékezet

*Egy tavaly év végi országgyűlési határozat Zrínyi Miklós-
emlékévvé nyilvánította a 2020-as esztendőt. A négy évszázada
született költő, tudós és hadvezér élete és munkássága számos
ponton kapcsolódik a Nemzeti Közsolgálati Egyetemhez.
A 400 éves évforduló arra is jó alkalom, hogy Hausner Gábor
hadtörténész segítségével a Bonum Publicum hasábjain is
megemlékezzünk a magyar történelem egyik jeles alakjáról.*

Az Országgyűlés 2019. december 11-én elfogadott 51/2019. határozata Zrínyi Miklós születésének 400. évfordulója alkalmából a 2020-as esztendőt Zrínyi Miklós-emlékévvé nyilvánította. A képviselők egyhangúlag, 169 igen szavazattal fogadták el a Honvédelmi Minisztérium parlamenti államtitkára által előterjesztett határozati javaslatot, az indoklás szerint „*tisztelettel adózva a magyar nemzetért tett hadvezéri, hadtudományi, költői és politikai munkásságának, valamint erőfeszítéseinek*”. Zrínyi életének, életművének felidézését nem csupán a kerek évforduló indokolja, hanem az is, hogy a róla kialakult kép több vonatkozásban a változás jeleit mutatja. Politikai, katonai, írói munkásságát az elmúlt évtizedek kutatásai új nézőpontokból világították meg, és új összefüggésekbe helyezték. A történettudományban már évtizedekkel ezelőtt megkezdődött a romantikus nacionalizmus által átörökített kép módosítása. A két pogány közt egy hazában magányosan őrlődő, tragikus sorsú hős helyett az 1980-as évektől egyre több figyelem jutott a harmincéves háborút követő európai hatalmi átrendeződésben Magyarországnak helyet kereső, a helyi érdekeket a francia–Habsburg-konfliktusba illesztő, a Német-római Birodalom francia orientációjú fejedelemségei (a Rajnai Szövetség tagjai) irányában tájékozódó széles látókörű politikusnak. A legutóbbi évek fejleménye a Zrínyiek nemzeti határokon átnyúló családi kapcsolatainak értékükön kezelése, a Habsburg birodalmi arisztokráciába integrálódásuk hangsúlyozása. Új kutatási eredmények sora járult hozzá a család és Zrínyi Miklós kettős, horvát és magyar identitásának mélyebb

megértéséhez, beillesztésükhöz a horvát–magyar közjogi és kulturális törekvések összefüggéseibe. A hadtudományi, hadtörténeti kérdésirány is látványos újdonságokat hozott elsősorban a Zrínyi által az oszmán–magyar határon emelt erősség, Zrínyi-Újvár helyszíni feltárásával és Zrínyi Miklós hadtudományi műveltségének, valamint munkáinak szisztematikus vizsgálatával. Mindezen kutatások nem csupán a hangsúlyokat módosítják, hanem alaposan át is rajzolják a hagyományos elképzeléseket. A „magyar” Zrínyi helyett egy horvát–magyar, közép-európai és európai Zrínyi alakja bontakozik ki. Az országgyűlési határozat 3. pontja teljes joggal hangsúlyozza, hogy „*Zrínyi Miklós kiemelkedő szerepet játszott a magyar–horvát közös történelmi múlt kulcsfontosságú eseményeiben, ezért az emlékévvé egyben a magyar–horvát kétoldalú kapcsolatok elmélyítésének is méltó eszköze*”. Az Országgyűlés azt is kinyilvánította, hogy az emlékévvé keretében „*támogatja és szorgalmazza a Kárpát-medence és a diaszpóra magyarsága körében olyan rendezvények, megemlékezések szervezését, valamint tudományos és ismeretterjesztő kiadványok, filmek, illetve oktatási anyagok készítését, amelyek méltó emléket állítanak Zrínyi Miklósnak és munkásságának*”. A Nemzeti Közsolgálati Egyetemnek fontos feladata, hogy részt vállaljon az emlékévvé rendezvényeiben, a méltó megemlékezésben. Először is azért, mivel egyik karának, a Hadtudományi és Honvédtisztoképző Kar jogelődei a Zrínyi Miklós nevet viselték, és a Zrínyi Miklós Laktanya és Egyetemi Campus a mai napig is az ő nevét hirdeti. Másrészt pedig azért, mert Zrínyi munkássága, költői és prózai műveinek együttese bőséges – bár még kellőképpen

*[E]zt az időt, kiben vagyunk, számlálhatatlan
módon jó cselekedetekre szabhatjuk, mert
az emberi társaságnak csendességére sok
dolgokban hasznosan fáradhatunk, ki tör-
vény tanulásában, ki politica elmélkedésben,
ki vitézségben, és mind ezeket a közönséges
jóra nézve.*

Zrínyi Miklós

ki nem aknázott – kútforrása a közszolgálat „szolgálatként” való felfogása, a megszerzett tudás, tapasztalat közjó érdekében való hasznosítása, a jó állam – jó kormányzás eszméiségnek, annak a gondolatnak és éthosznak, amely az NKE létrehozásában testet öltött, küldetésében megfogalmazódott. A magyar régmúltban kevesen fogalmazták meg olyan tisztán és világosan a bonum publicum szolgálatának erkölcsi kötelességét, mint Zrínyi: „*[K]iki használjon, szolgáljon hazájának, amint legjobban lehet, és ne válasszon magának könnyebbséget, könnyű professziót, avagy életet, mert azzal nem használna, sőt árt hazájának, hanem olyant, akiből a magyar nemzet tapasztalható hasznot vehet.*”

Az emlékévvé ösztönzést adhat arra, hogy Zrínyi örökségét beillesztjük a közszolgálati edukációba, a különböző hivatásrendek oktatásába, elvégezzük Zrínyi műveinek olyan típusú feldolgozását, amelyet például a kínai hadtudomány klasszikusa, Szun-ce *A háború művészete* című művének adaptálásával a vállalati, üzleti élet vezetői számára már itthon és külföldön sikeresen elvégeztek. Zrínyi örökségét birtokba venni – ez lehet az emlékévvé az NKE ambíciója. Ennek egyik lehetséges módja az egyetem által szervezendő nemzetközi Zrínyi-konferencia, amelynek programja már formálódik, a másik az életmű vagy annak egy jól körülhatárolt része nemzeti értéké nyilvánításának és a Magyar Értéktárba felvételének kezdeményezése. ●

Szöveg: Hausner Gábor alezredes,
hadtörténész, az NKE oktatója

Felhasznált források:

- Az Országgyűlés 51/2019. (XII. 12.) OGY határozata. Magyar Közlöny, 2019. évi 201. szám, 8794.
- Zrínyi Miklós hadtudományi munkái. Zrínyi Katonai Kiadó, Budapest, 1976. 119.
- Robert T. Kiyosaki: *8 lecke a harctéri vezetésről vállalkozóknak*. Bagolyvár Trade Kft., Budapest, 2016.
- Porkoláb Imre: *Szolgálj, hogy vezethess! Amit egy elit katonától tanulhatunk az üzleti életben*. HVG Könyvek, Budapest, 2016.
- Porkoláb Imre: *A stratégia művészete. Szervezeti innováció kiszámíthatatlan környezetben Szun Ce gondolatai alapján*. HVG Könyvek, Budapest, 2019.

Menedzselni a lehetetlent!

Hús lengyel közigazgatási vezető vett részt az NKE Stratégiai Tanulmányok Intézete által szervezett Közigazgatási Menedzsment Akadémia rendezvényén. Az ötnapos januári képzés során angol nyelvű tréningeket és interaktív foglalkozásokat tartottak a Ludovika Campuson.

Napjainkban rendkívüli mértékben növekedett a világban zajló folyamatok, az embereket körülvevő rendszerek komplexitása. A technológia fejlődésével a mindennapi élet rohamosan felgyorsult: tömeges információt kell feldolgozni, hasznosítani, pillanatok alatt kell döntéseket hozni és komplex helyzeteket átlátni. Ezek az új jelenségek a vezetőket is új kihívások elé állítják. A klasszikus, egyértelmű alá-fölé rendeltségi viszonyokon alapuló line menedzsment helyett a vezetőknek komplex hálózatos kapcsolatrendszert kell kezelniük. Egy szervezet sikeres működése és megmaradása szempontjából kulcsfontosságú a célok egyértelmű és világos kijelölése, a feladatok delegálása és a „felelősségvállalás” (ownership) erősítése a szervezet alsóbb szintjein, valamint a folyamatos tanulás a saját tevékenység reflektív értékelése, a tapasztalatok megosztása és a visszacsatolás révén.

A közigazgatásban dolgozó vezetők feladatainak komplexitását növeli, hogy egyszerre sokrétű érdekeltségnek és értékrendszernek kell megfelelniük. A közpolitikai, kormányzati teret átszövi

a politikai érdekeknek, az állampolgároknak való megfelelés igénye, valamint a nemzetközi jogi sztenderdek és az Európai Unió által támasztott elvárások. Az ezeknek való vezetői megfelelésről és kihívásokról egykori és jelenlegi közigazgatási vezetők osztották meg tapasztalataikat a Közigazgatási Menedzsment Akadémián. A Nemzeti Közsolgálati Egyetemen tartott képzésen elhangzott: ahhoz, hogy a közigazgatási vezetők kezelni tudják a mindennapi sokrétű elvárást és a gyorsan változó környezetet, kulcsfontosságú az alkalmazkodókészség javítása és olyan kompetenciák fejlesztése, mint például az (ön)tudatosság, önreflexió, rugalmasság és az egyértelmű kommunikáció. Napjaink vezetőinek elsődleges feladata nem az út kijelölése és a „követők” vezetése, hanem az érintettek bevonása, motiválása és visszajelzések adása. A program az NKE és a lengyel Lech Kaczynski Nemzeti Közigazgatási Iskola együttműködésében valósult meg. ●

Szöveg: Kovács Éva

NKE-diplomával a Paks II-ben

A világ villamosenergia-fogyasztása kis megszakításokkal a 70-es évek óta folyamatosan növekszik, 2016-ra több mint négyszeresére emelkedett. Az olaj szerepe az áramtermelésben visszaszorult, helyét a földgáz és az atomenergia vette át. Ebben a helyzetben szükség van atomerőművekre, köztük a paksi bővítésre, amelynek egyik kiemelt fontosságú fejlesztési része az objektum kibervédelme. A projektben egy NKE-s hallgatónak is lehet keresnivalója.

Évente mintegy másfél százalékkal nő a világ villamosenergia-fogyasztása, az előállításban belül pedig az atomenergia részaránya 10,5 százalék. A fő kihívás, hogy a folyamatosan növekvő villamosenergia-igényeket úgy kell ellátni, hogy közben a termelés még mindig közel kétharmadát adó fosszilis energiahordozókat kivezetik. A 2000-es években megjelent a nem vízenergia-alapú megújuló termelés, és néhány év alatt 8 százalékos részesedést ért el, de eddig csak lelassítani tudta a fosszilis tüzelőanyagok iránti igények növekedését. Az első atomerőművek az 1950-es években épültek, azóta 17 ezer reaktorévnyi üzemeltetési tapasztalat gyűlt össze, és a nukleáris energia a második legjelentősebb karbonsemleges energiaforrássá vált. A világ harminc országában 444 atomreaktor működik, 53 pedig építés alatt van. A működő blokkok 2018-ban összesen 2563 terawattóra villamos energiát termeltek karbonsemleges módon, ez a világ összes áramfogyasztásának több mint 10 százaléka.

„Magyarország energiaigénye is egyre inkább nő, a lakosság és az ide-települt nagyvállalatok számára garantálni kell az ellátásbiztonságot, amihez szükség van a Paksi Atomerőműre, ezen belül az új blokkokra is” – így vélekedett Kovács Pál, a Paksi Atomerőmű kapacitásának fenntartásáért felelős államtitkár az NKE Nemzetbiztonsági Szakkollégiumának előadásán. A paksi hazánk egyetlen atomerőműve, ahol négy darab VVER440/V213 típusú reaktor működik egyenként 500 MW kapacitással. A reaktorblokkok 1982–1987. között épültek, és eredetileg 30 éves üzemidőre tervezték őket, amelyet később ötven évre meghosszabbítottak. A létesítmény az ország legnagyobb és legolcsóbb villamosenergia-termelője, és az államtitkár elmondása szerint nagy szükség van rá, hiszen a hazai villamosenergia-termelés 34,6 százalékát adja, és hozzájárul az energiától való függőségünk

KIBERBIZTONSÁGI MESTERKÉPZÉS AZ NKE-N

Bányász Péter, az ÁNTK Közszerkezési és Infotechnológiai Tanszék tanársegédje: A létfontosságú rendszerelemek védelme az egyik legfontosabb feladat a kiberbiztonság szempontjából. Ezen infrastruktúrák megfelelő működése jelentősen befolyásolja egy állam szervezését, biztonságát, a polgárok mindennapjait. Annak függvényében, hogy milyen infrastruktúráról beszélünk, speciális védelmi megoldásokat szükséges alkalmazni, hiszen más kockázata van egy atomerőműnek, mint például egy vízműnek. Iránban évekkal vetette vissza az ottani nukleáris programot a Stuxnet nevű kártevő, amit kifejezetten a natanzi erőműre terveztek. Persze vízművek esetében is felmerülhet, hogy például egy gátrendszert terhelnek túl, és emiatt előnti a víz a közelben fekvő települést.

• *Milyen esélye van az NKE-n végzett hallgatóknak, hogy a paksi atomerőmű projekt kibervédelemmel kapcsolatos feladataiban részt vegyenek?*

Egyetemünkön idén szeptembertől indul a kiberbiztonság mesterképzés, amely egy rendkívül egyedi képzés lesz. A hallgatók félig műszaki, félig társadalomtudományi tárgyakat tanulhatnak, köztük olyanokat, amelyek a villamosenergetikai, vízügyi, pénzügyi, információs rendszerek védelmével is foglalkoznak. Mindez rendkívül széles körű ismereteket követel meg, legyen szó jogi szabályozásról, hálózatbiztonságról, nemzetközi politikai kapcsolatokról. Rendszeresen készítünk fel hallgatókat hazai és nemzetközi kiberbiztonsági versenyeken, ahol komplex, általában valamilyen létfontosságú rendszerelemet érintő kibertámadást kell kezelniük. A zsűriben általában kiberbiztonsági szakértők ülnek az állami és piaci szférából, akiktől nagyon pozitív visszajelzéseket kapnak. Szóval igen, ha elkötelezettek, akkor rendkívül jó esélyeik vannak ilyen jellegű állásinterjúkon, mert a tudásuk egyértelműen meglesz hozzá.

• *Milyen kibervédelmi kutatások zajlanak jelenleg az NKE-n, és miket terveznek?*

A kiberbiztonság egy rendkívül széles terület, ennek megfelelően az egyetemen is számos aspektusból zajlanak kutatások a Kiberbiztonsági Kutatóintézet keretein belül. Nemrég alakult meg a kiberbűnözéssel kapcsolatos kutatócsoport, de folyamatban van kibervédelemmel, befolyásolással, mesterséges intelligenciával, adatvédelemmel kapcsolatos kutatócsoportok alakulása is, illetve több H2020-as projektet is előkészítünk.

A HAZAI TELJES BRUTTÓ VILLAMOSENERGIA-FELHASZNÁLÁS FORRÁSOK SZERINT (2018)

7,50%
Biogáz 0,41%
Biomassa 3,38%
Hulladék 0,86%
Nap 0,59%
Szél 1,30%
Víz 0,47%
Geotermikus 0,01%

9,97%
Lignit 9,88%
Szén 0,08%
Dízel 0,003%

16,30%
Főgáz 16,16%
Olaj 0,14%

Forrás: MAVIR

csökkenéséhez, azaz, hogy ne külső forrásból kelljen annyi energiát beszerezniük. Az ellátásbiztonságot a lakosság mellett a globális piacra világszínvonalú termékeket gyártó vállalatok felé is garantálni kell, mert ha ez nincs meg, akkor nem jönne ide például a BMW, nem működne Magyarországon a Mercedes, vagy akár a Dunai Vasmű. A hazai gazdasági növekedés évi 133 MW többletenergiát igényel, és ha figyelembe vesszük, hogy a klímaváltozás megfékezése érdekében hamarosan szénerőműveket kell bezárni, akkor igenis van létjogosultsága az atomerőmű bővítésének, mert a megújuló energiából nem lehet fedezni az egyre növekvő igényeket – hívta fel a figyelmet az államtitkár, aki számokkal is alátámasztotta állítását. 2033-ra 5000 MW kieső kapacitással kell számolni, miközben a köznyelvben Paks II-nek nevezett új erőművi blokkok összesen 2400 MW energiát szolgáltatnak majd, a fogyasztás pedig ezer megawattal növekszik. Az adatok alátámasztják a bővítés létjogosultságát, ebből a szempontból nem az a kérdés, hogy szükség van-e új atomerőművi blokkokra, hanem az, mi szolgáltat még energiát ezek mellett? A következő években két darab VVER-1200 típusú, 3+ generációs blokk épül majd Pakson, amelyek egyenként 1200 MW névleges teljesítményre lesznek képesek. Az új blokkokkal kapcsolatos munkálatok jelenleg ott tartanak, hogy 2014 óta már 400 engedélyt sikerült beszerezni, még pár száz van hátra. Ebben a tekintetben a legnagyobb lépés 2017-ben volt, azóta ugyanis jogerős környezetvédelmi engedéllyel

rendelkezik Paks II. A közeljövőben indul a létesítési engedély benyújtása, amihez 300 ezer oldalnyi dokumentumot vizsgálnak át az arra illetékesek. „Az erőmű részeinek előszereléséhez mintegy 80 felvonulási épületre, tízezres nagyságrendű munkavállalói állományra lesz szükség, a projektben pedig az NKE-n végzetek is megtalálhatják számításukat. A sikeres felvételhez fontos a nyelvtudás, főleg angol és orosz, de akár a francia nyelv felsőfokú ismerete is” – válaszolta a hallgatók kérdésére az államtitkár.

Az erőmű védelmét fejlett aktív és passzív biztonsági rendszerek látják majd el. Napjainkban egy ilyen stratégiai jelentőségű objektum esetén fontos a létesítmény kibervédelme is. A kiberbiztonság az atomerőművekben a programozható rendszerek védelmét jelenti. Ennek egyik alapelve a Secure by Design elv, azaz a védelmi szempontok már a tervezés lehető legkorábbi fázisától be kell hogy épüljenek a létesítés életciklusába. A rendszerek védelmének tervezése és az egyes rendszerelemekhez tartozó védelmi intézkedések és eszközök kiválasztása során a „mélységben tagolt védelem” (Defence-in-Depth) tervezési elvet kell követni. Ennek lényege programozható rendszerek esetén, hogy a védendő rendszer különböző rétegeiben különböző védelmi technikákat és eszközöket alkalmaznak annak érdekében, hogy a rendszer minden szintje megfelelően védett legyen az illetéktelen beavatkozással vagy támadással szemben. ●

Szöveg: Tasi Tibor • Fotó: Paksi Atomerőmű, MTI

Úton a klímasemlegesség felé

2030-ra az áramtermelés 90 százaléka szén-dioxid-mentes lesz, 2050-re pedig hazánk eléri a klímasemlegességet – legalábbis ha megvalósul az a stratégia, amelynek egyes részeit már közzé is tette a magyar kormány a kabinet honlapján. Az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) az év végéig dolgozza ki a klímasemlegesség 2050-es eléréséhez szükséges Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégiát.

Szépen, nyugodtan és tervszerűen kell alkalmazkodni a klímaváltozáshoz – erről is beszélt évindító nemzetközi sajtótájékoztatóján Orbán Viktor miniszterelnök. A kormányfő szerint a Kárpát-medence képes lesz arra, hogy megtermelje a szükséges élelmiszer-mennyiséget, és elegendő ivóvizünk is lesz – még a hazánk számára legkedvezőtlenebb előrejelzések alapján is. A klímavédelem kérdése a globális éghajlatváltozás egyre inkább érzékelhető jelei miatt vált egyre sürgetőbb feladattá a világ országaiban. Tavaly decemberben Magyarország is támogatta az Európai Tanácsban az Európai Unió 2050-ig szóló klímacéljait tartalmazó dokumentumot. Ugyanakkor olyan feltételekhez köti ennek végrehajtását, amelyek révén nem az emberekkel fizettetné meg mindezek költségét, hanem elsősorban a szén-dioxid-kibocsátásban érdekelt iparágakkal. „A kormány 2050-ig vállalta a karbonsemlegesség elérését, ez egy teljesíthetőnek tűnő feladat, a megfelelő feltételekkel és költségekkel. Fontos a technológiasemlegesség, tehát az új technológiák elfogadása, de a vállalások teljesítése nem fog menni az atomenergia nélkül” – ezt már Palkovics László nyilatkozta a Bonum Publicumnak. Az innovációs és technológiai miniszter szerint a karbonsemlegesség eléréséhez összesen mintegy 50 ezer milliárd forintra van szükség. Ez egy olyan nagy összeg, hogy szükség van azok hozzájárulására is, akik a szén-dioxid-kibocsátásban aktív szereplők, például

az energetikai ipar és a közlekedési szektor szereplői. A tárcavezető azt is elmondta, hogy hazánk az EU-s szén-dioxid-kibocsátás 1 százalékát, világviszonylatban 0,1 százalékát állítja elő. „Európán belül a kibocsátás csökkentésének mértékében még a szomszédos, igencsak környezetbarátnak tartott Ausztriát is megelőzzük, pedig ott a megújuló energiák hasznosításának összességében jobbak a természeti feltételei” – tette hozzá Palkovics László. A miniszter úgy látja, hogy a gazdasági növekedés és a klímavédelem nemcsak hogy összeegyeztethető, hanem azok egymásra is épülnek.

„Év végéig dolgozzuk ki a Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégiát, amely a 2050-ig tartó időszak vállalásait és a megvalósítás eszközeit is tartalmazza. De már most is vannak eredmények: 2018-ban 0,7 százalékkal csökkentettük a szén-dioxid-kibocsátást, miközben 4,8 százalékkal nőtt a gazdaság. 1990-hez képest összesen 32 százalékkal csökkent a szén-dioxid-kibocsátás, a gazdasági fejlődés mértéke pedig összesen 25 százalék volt. Erőteljes struktúraváltás történik, de ehhez kell egy erős kormányzati elhatározottság is” – fogalmazott lapunknak a tárcavezető.

Az év végéig elkészülő stratégia külön foglalkozik az energetikai szektorral. A dokumentum szerint az új Nemzeti Energiastratégia legfontosabb célkitűzése az energiaszuverenitás és az energiabiztonság megerősítése, a rezsicsökkentés eredményeinek fenntartása,

valamint az energiatermelés dekarbonizálása, ami csak az atomenergia alkalmazásával lehetséges. Magyarországnak ugyanis egyértelmű érdeke, hogy csökkentse energiaimport-szükségletét, és ezzel egyidejűleg biztosítsa mind szélesebb körű kapcsolódását a régiós áram- és földgázhálózatokhoz, ami az ellátásbiztonságot és a hatékony importversenyt garantálja. A stratégia szerint a kormány két fő forrásból próbálja a villamosenergia-termelést biztosítani: atomenergiából és megújuló energiából, elsősorban naperőművekből. Ezek nem egymást kiváltó vagy kizáró technológiák, hanem egymást támogató megoldások, és mindkettő tiszta energiaforrásnak tekinthető. A dokumentumban lefektetett alapelvek szerint a jövő hazai energiaellátása tiszta, okos és megfizethető kell hogy legyen. Ehhez növelni kell az alacsony vagy nulla szennyezőanyag-kibocsátású technológiák arányát, ösztönözni az energiahatékonyság növelését és ezáltal erősíteni energetikai függetlenségünket. A stratégia az értéklánc minden szintjén támogatja az energiatakarékos megoldásokat a környezetre, az éghajlatra és a fogyasztók energetikai célú rezsiátlására gyakorolt negatív hatások minimalizálása érdekében. Emellett építeni kell a legújabb technológiai vívmányokra annak érdekében, hogy a magas szintű energetikai szolgáltatásokat a lehető legalacsonyabb költséggel lehessen biztosítani. Mindezek mellett megfizethető is kell hogy legyen az energia, a hazai energiaárak alakulásának fenntartható módon kell támogatnia a magyar gazdaság versenyképességének javítását és a fogyasztók jólétének növelését. A klímavédelem egyik fontos pillére lehet a megújuló energiaforrások megfelelő használata. Hazánkban 2017-ben 13,3 százalékot tett ki ezen energiák felhasználásának aránya. Az elmúlt években a legdinamikusabban a naperőművi termelés, a megújuló alapú távhő és a hőszivattyús rendszerek, valamint a kötelező bevezetési aránnyal bíró bioüzemanyagok használata nőtt. A stratégia

szerint a megújuló energia felhasználási lehetőségeit objektíven, az összes ökonómiai és ökológiai megfontolás figyelembevételével érdemes tervezni. A dokumentum megállapítja, hogy napenergiából jelentős tartalékaink vannak.

„Az új klíma- és energiastratégia, valamint a hozzá kapcsolódó háttér tanulmányok eleget tesznek mindazon céloknak, amelyek mai tudásunk szerint felelősen vállalható lépéseket eredményeznek a társadalom karbonsemlegesítése felé vezető úton. Hazánk vállalásai

összhangban vannak az EU céljaival, illetve részben történelmi, részben ágazati politikai lépéseknek köszönhetően hazánk ÜHG-kibocsátása mutatja az egyik legnagyobb csökkenést az EU tagállamai közül” – fogalmazott lapunk érdeklődésére Hetesi Zsolt. Az NKE Víz tudományi Kar docense szerint az új stratégia célkitűzései fontos lépéseket tartalmaznak az összes gazdasági területre nézve. Az energiaellátás biztonságos, gazdaságos és környezetbarát üzemeltetése, a hatékonyság növelése, a teljes magyar kibocsátás 40 százalékkal történő csökkentése, a megújuló energiaforrásból előállított villamos energia arányának 21 százalékra emelése, továbbá a villamos hálózat átalakításának megkezdése a smart grid (okoshálózat) irányába mind egybeesik olyan nemzetközi célokkal, amelyek megfelelő beavatkozások a karbonsemlegesség felé. Ugyanez igaz a közlekedési vagy a fűtési

energiafelhasználás terén is: a takarékoság, a villamos autózás, a lakásszigetelés és a megújuló energiák nagyobb részaránya az energiamixben jelenleg elfogadott trendek az energetikában. A szakember úgy látja, hogy a kormányzati stratégia által választott „útiterv” olyan lépéseket tartalmaz, amelyek jelenleg elérhető technológiai bázison nyugszanak, és kipróbált gyakorlatokat tartalmaznak. ●

Előrelépés a nyomozati pszichológiában

Az online zaklatás gyakran valós, fizikai értelemben vett bántalmazássá változik. Ezért is fontos beszélnünk az úgynevezett cyberstalking jelenőségéről, amelynek kutatása még gyermekcipőben jár hazánkban. A profilalkotásban és a nyomozati pszichológiában nemzetközileg is élenjáró liverpooli kutatók nemrégiben a Nemzeti Közsolgálati Egyetemre látogattak, ahol megosztották tapasztalataikat a magyar kollégákkal.

A Rendészettudományi Kar Kriminálpszichológia Tanszékének szervezésében megrendezett konferencián bemutatták a téma legfrissebb kutatási eredményeit és azok gyakorlati vonatkozásait, valamint a liverpooli kriminálpszichológiai képzés rendszerével is megismerkedhettek az érdeklődők. Louise Almond professzor évek óta foglalkozik a Behavioural Investigative Adviser (BIA) szerepével a nyomozásoknál. A BIA egy olyan viselkedésemelő tanácsadó, aki

a viselkedéstudományi elméleti ismeretek hatékony gyakorlati alkalmazásával segíti a nyomozót a döntéshozatalban, súlyos bűncselekmények esetében. „A BIA egy olyan személy, aki tudományos háttérrel rendelkezik a viselkedésemelés terén, aki tapasztalt a súlyos bűncselekmények nyomozásában” – fogalmazott Almond professzor. A tanácsadás és döntéstámogatás a bűnügyi nyomozás elemzésére, az elkövetők profilozására és a nyomozói pszichológiára épül. Ez a brit megközelítés merőben különbözik a Federal Bureau of Investigation (FBI) eljárásaitól. Az előadásban az elméleti kutatást gyakorlati esetekkel támasztotta alá a University of Liverpool oktatója.

CYBERVIKTIMIZÁCIÓ

Az online zaklatás elektronikus eszközök közvetítésével történő ismételt, szándékos, agresszív tett, amely negatív pszichológiai következményei miatt került a tudományos érdeklődés fókuszába. A fogalomhoz tartozik az áldozat fenyegetése, személyazonosságának eltulajdonítása vagy olyan információ és adatok gyűjtése, amelyeket zsarolásra használhatnak. Elképzelhető, hogy az online zaklatás bántalmazássá fejlődhet, ezért is érdemes foglalkozni ezzel az aktuális kérdéskörrel. „Bár nem ritka, hogy ilyesfajta zaklatással találkozunk, mégis viszonylag kevés kutatás irányul a cyberstalking-tapasztalatok és a közösségioldal-használat kapcsolatának feltárására” – fogalmazott Joanne Worsley. A brit szakértő szerint a Facebook és az Instagram használói másokkal osztják meg azt, hogy hol és mit esinálnak az adott pillanatban, ezzel pedig kiteszik magukat a cyberstalking, esetlegesen a bullying lehetőségének. „Gyakran az internetes követés pedig valós, offline zaklatássá változik” – hangsúlyozta a szakember, aki konkrét példát is említett. Molly McLarent korábbi barátja gyilkolta meg, miután a közösségi hálón keresztül kinyomozta a lány tartózkodási helyét. Egy másik ügyet említve szó esett Alice Rugglesről, akit Facebook-profiljának feltörése után talált és ölt meg volt barátja. Ilyen és ehhez hasonló esettel a világ szinte bármely országában találkozhatunk.

Joanne Worsley több száz esetet elemezve vizsgálta az internetes zaklatások körülményeit, s ezekből következtetéseket levonva nyújt segítséget kutatásaival a rendvédelmi szerveknek a nyomozások során. Az esetek 22 százalékában a zaklató idegen, 21 százalékában pedig egy ismerős. A további kategóriák – kisebb valószínűséggel – közelebbi kapcsolatot feltételeznek, például kollégák, iskolatársak vagy közeli barátok. Az elkövetők többnyire férfiak, akik sok időt töltenek el a közösségi oldalakon, visszaigazolt ismerőseik közül jellemzően kevesebbet ismertek személyesen. Az áldozatokkal készített interjúk során Joanne Worsley arra kereste

a választ, hogy mikor kezdődhetett az online zaklatás, illetve mikor tűnt fel ez az áldozatoknak. A zaklató vizsgálatánál rendkívül fontos pontnak számít, hogy korábban jellemző volt-e rá az erőszakos viselkedés. Ha igen, akkor fejlesztette-e a zaklatási technikán, vagy súlyosabbá váltak-e az esetek? Illetve az áldozat miként vélekedik arról, hogy ha tudatosabban használta volna a közösségi oldalakat, kevésbé lett volna kitéve a cyberstalking veszélyének?

A kutatás során egyértelműen bebizonyosodott, hogy a legnépszerűbb közösségi oldalak a Facebook és az Instagram voltak, amelyeket az áldozatok nagy része rendszeresen látogatott. Az áldozatok átlagosan több közösségi oldalnak is aktív tagjai voltak, tehát a közösségioldal-használat önmagában is növeli az áldozattá válás kockázatát. Az eredmények azt igazolják, hogy a cyberstalking olyan érzelmi hatást gyakorolt az áldozatokra, amely szorongást és depressziót is okozhat. Az eddigi kutatások eredményeinek fontos üzenete és tanulsága, hogy a valós esetek nyomozása mellett legalább annyira fontos a prevenciós programok hatékonyságának növelése. A fókusz a tudatosításra és a felelősségteljes internethasználatra kellene helyezni, így például szigorúbb biztonsági beállításokat kell használni az online térben. Emellett érdemes a megelőzésért folytatott munkába bevonni a közvetlen hozzátartozókat, egészségügyi és iskolai dolgozókat is, hiszen védőhálót jelenthetnek a potenciális áldozatok számára. ●

Szöveg: Juhász Katalin

MIÉRT NEM KÉR SEGÍTSÉGET AZ ÁLDOZAT? AZ ÖT LEGGYAKRABAN EMLÍTETT OK

Forrás: Kék vonal

„Megmutattátok a rendőrség emberi arcát”

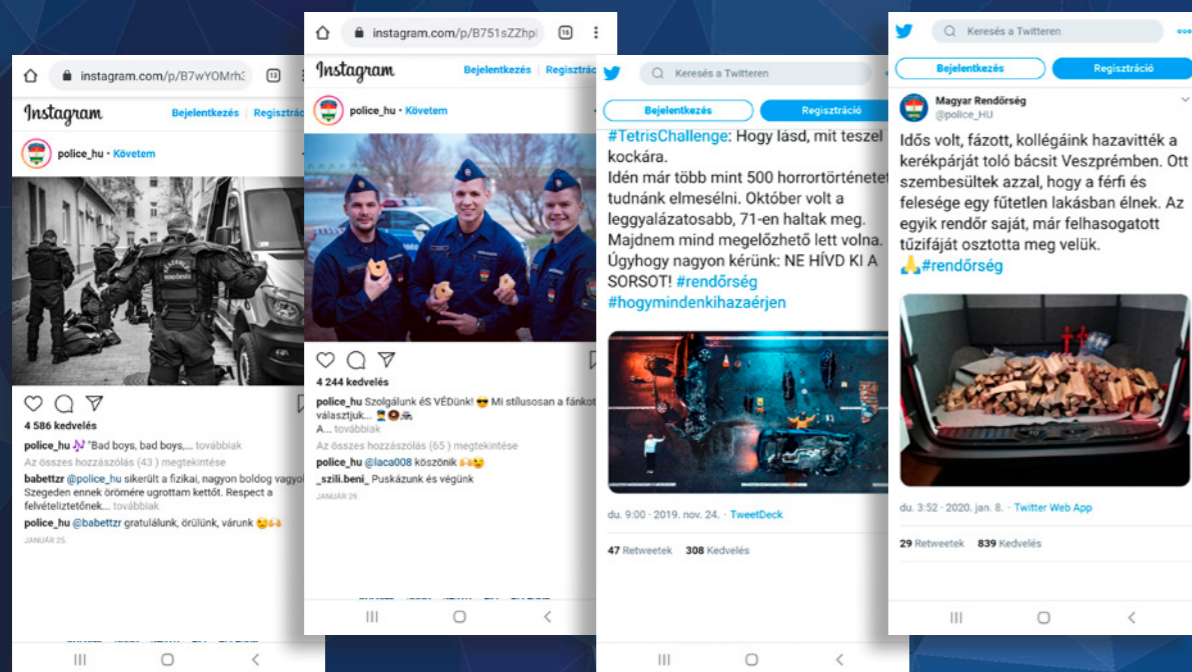
Rendőrautó a naplementében, kissrác, aki játék rendőrautóval üzen, és emberek, akik ma már bátrabban oda mernek menni az utcán posztoló egyenruhásokhoz – csupa pozitív üzenete és visszajelzése van a megújult rendőrségi kommunikáció korábnál lazább hangvételének. Mindehhez az új tömegtájékoztatási eszközök, a Twitter és az Instagram járulnak hozzá. A két felület üzemeltetői az ORFK Kommunikációs Szolgálatának munkatársai, Sári Katalin és Etényi Péter, valamint Simon Edina és Boross Tamás, akik szinte megszakítás nélkül reagálnak a visszajelzésekre.

A 21. század kommunikációs trendjei nyelvi stílusváltást és az eddiginél jóval lazább hangvételt hoztak magukkal. Így lett mára a Facebookból simán csak „Face” vagy az Instagramból egyszerű „Insta” annak ellenére, hogy ez a két kommunikációs felület és ezek mellett például a Twitter sem mondható réginek. A trendeket a magyar rendőrség is követi, az Országos Rendőr-főkapitányság (ORFK) Kommunikációs Szolgálatánál ma már Twitter- és Instagram-oldalakat üzemeltetnek, ahol egyebek mellett lazítottak a nyelvezeten, így hagyták el például az „állampolgár” megnevezést, vagy nem tüntetik fel a rendfokozatokat, nemcsak a karakterkorlátok miatt.

A rendőrség közösségimédia-platformokon való megjelenése nem új keletű ötlet, hiszen csatornájuk 2016 óta működik a Twitteren. Ezt nemzetközi példák, valamint a V4-országokban és Ausztriában szerzett tapasztalatok alapján alakították ki. Egy jól működő közösség formálódott a magyarországi igényekre szabottan. Annyi eltérés azért van, hogy míg külföldön például a klasszikus körözések, felhívások jelennek meg a rendőrségi Twitter-csatornákon, addig nálunk a kreatívabb, informálisabb hangvételű, nyitottabb, barátságosabb, sok esetben humorosabb rendőrségi hírek, mémekkel és gifekkel. A kommunikációs trend

fejlődésének következő lépcsője volt a tavaly júliusban indult Instagram-oldal, amelynek a Twitter taposta ki az ösvényt. Nem csoda hát, hogy ezen a felületen másfél héten belül elérték a 10 ezer követőt. Ezen a platformon jelentek meg azok a kreatív videók, amelyekre a fiatalok is felkapják a fejüket. Ma már szinte természetes, ha egy-egy ismertebb arc, adott esetben celeb juttat el fontos baleset- és bűnmegelőzési üzeneteket. A szakzsargon elhagyása pedig abszolút telitalálat, mert a pozitív kommentek jelzik, hogy az üzenetek elérik a célközönséget, különösen a fiatalabb korosztályt, akik – tetszik vagy sem – ezeken a felületeken élnek az életüket. Beszédes adat, hogy a követők 80-90 százaléka a 18-44 éves korosztályból kerül ki, de a 13-17 év közöttiek is aktívak. Minderre a média felhajtó ereje és a kitolódott ingerküszöb tesz rá egy lapáttal. Mára ugyanis hétköznapiak mondható, hogy nagy hírportálok hivatkoznak a rendőrségi Twitterre vagy Instagramra, sőt továbbposztolják az ott megjelenő tartalmakat saját felületeiken. Ebből a szempontból a Twitter fontos célcsoportja az újságírók, akik egy-egy bejegyzésből könnyebben, gyorsabban képesek hírt írni, mint egy hosszabb, hivatalos nyelvezetű rendőrségi közleményből. Az Instagram pedig arra alkalmas, hogy a hivatalos kommunikáción túli információkat »

megjelenítés, kérdéseket tegyen fel, ezáltal interakciókat indítson el az olvasókkal. Tehát míg a Twitteren belefér egy nagy drogfogásról szóló hír rövid megjelenítése, addig az Instagram például egy-egy rendőr életmentő akciója, azaz az „itt segített a rendőr” típusú tartalmak posztolására is alkalmas. Magyarán minden hírnek megvan a maga helye, pozicionálása. Amíg a Twitteret az újságírók mellett egy komolyabb olvasói réteg fürkészi, addig az Instagram egy laikusabb közönség sajátja. Manapság elfogadott, hogy az ilyen oldalakat 80 százalékban szórakoztatásra, 20 százalékban értékesítésre használják. Utóbbi rendőrségi leképeződése az információátadás, legyen szó bűn- vagy balesetmegelőzésről, vagy akár egy-egy nagyobb akcióról, elfogásról. A 80 százalék pedig a könnyed tartalom, a „cukiság”: például egy rendőrautó a naplementében típusú fotó, vagy egy kutyás rendőrsztori. Sok esetben a megyék kommunikációs munkatársai és maguk a rendőrök önszántukból küldenek be ilyen típusú fotókat. Sőt civilek is. A minap például egy kisfiú, a 9 éves Levente küldött egy olyan posztot, miszerint van egy játék rendőrautója, és bizony ő mindig ott lesz, ha netán szükség lenne rá. Az egészben az egyik legérdekesebb pont az, hogy a rendőrség és a rendőr mellett most már személyiségek is megjelennek a kommunikációban, ami szintén közelebb hozhatja a rendőri munkát az emberekhez. Akik amúgy hálásak, a mai napig megköszönik a stílust és azokat a tartalmakat, amelyeket máshol nem kapnak meg. Az emberekkel való, közvetítők nélküli kommunikáció nagy

előnye az is, hogy egyrészt nem torzul az információ, másrészt a rendőrök felé számos visszajelzés érkezik azokról, akik értékelik a posztot, ebből is lehet tanulni. Akárcsak más hasonló oldalaktól. Az NKE Instagram-oldala például kifejezetten hasznos információkat nyújt e tekintetben az ORFK-s kollégák számára is – mondták a rendőrségi kommunikátorok. A médiafogyasztási szokások megváltozása miatt egyfajta lépéskényszer is volt a rendőrség számára az újfajta kommunikáció bevezetése. Manapság ugyanis sokan bekövetünk oldalakat a közösségi felületeinken, innen tájékozódunk, az erős honlapközpontúság szünni látszik. A hivatalos kommunikációs csatornán, a police.hu-n is lazább lett a nyelvi stílus. Egy rendőrségi szövívő például ma már nyugodt szívvel nevezi a gyalogátkelőhelyet zebrának egy televíziós interjúban. Az új csatornák nélkül egészen biztos nem jöhetett volna létre a 112-es segélyhívó helyes használatát bemutató és a fals hívások elleni kampány, de nem „futna” ilyen jól az ezekben a hetekben is zajló, a szabályszegő autósok kiszűrésére indult Pofátlan(TAN)ítás akció, amelynek kicsengése szintén pozitív. Természetesen a hasznok között ott van a toborzás is, a rendőri pálya vonzóvá tétele. Eziránt sokan érdeklődnek ezeken a felületeken. A pozitívumokat legjobban összefoglaló véleményt egy kommentelő így fogalmazta meg hozzászólásában: „Megmutattátok a rendőrség emberi arcát.” ●

Szöveg: Tasi Tibor • Fotó: ORFK

„A honvédség kivívta az emberek tiszteletét”

Megvannak a tervek az Irakban szolgáló magyar honvédek kimenekítésére, ha az iráni–amerikai konfliktus tovább mélyülne. A térség stabilitása Magyarországnak is érdeke, mert a terrorizmuson és a migráción keresztül mi is érezzük a hatását. A migrációs nyomás nem enyhül, a bevándorlókat mozgató csoportok a legmodernebb csúcstechnikával keresik a határzár gyenge pontjait. Németh Szilárd, a Honvédelmi Minisztérium parlamenti államtitkára emellett beszélt lapunknak a Magyar Honvédség fejlődéséről, de az őt érő mémáradatról is.

● **A beszélgetésünk időpontjában – úgy tűnik legalábbis – csend van az iráni–amerikai konfliktusban, de nem árt felkészülni a lehetséges kimenetekre. Milyen forgatókönyvek vannak arra, hogy a kint lévő katonáink biztonsága garantált legyen?**

Az iráni–amerikai viszony azon túl, hogy befolyásolja az egész Közel-Kelet stabilitását, hatással van Európára, és azon keresztül Magyarországra. Konkrétan a migrációra és az ezzel szorosan együtt járó terrorfenyegetettségére gondolok. Egy ilyen feszült helyzet mindig felerősíti a migrációs folyamatot. Az iszlamista terrorszervezetek számára pedig az Európába való eljutás egyik legjobb eszköze az ellenőrizhetetlen, tömeges migráció. Közéjük vegyítik a kiképzett katonáikat. Nekünk az Irakban állomásozó magyar katonai kontingens biztonsága a legfontosabb. A kormány és a Magyar Honvédség minden lehetséges forgatókönyvre felkészült. A katonáink megfelelő önvédelmi felszereléssel vannak ellátva, kiképzettek, és ha úgy hozza a szükség, ki is tudjuk őket menekíteni Irakból.

● **Milyen úton? Légi vagy inkább szárazföldi?**

Mindkettőre megvan a forgatókönyv. Az egy nagyon jó kérdés, hogy mi van akkor, ha légtérzárat rendelnek el. Az ukrán utasszállító lelövése és a rakétatámadások miatt már most sem repülnek át a légitársaságok gépei Irak és Irán felett, sőt még a katonai mozgás is igen korlátozott ebben a légtérben. Ha nincs légtérzár, akkor a honvédségnek – a szoclib ámokfutás után ismét – megvan az a képessége, hogy bárholnan bármikor ki tudjuk hozni katonáinkat. A nemrég beszerzett többcélú szállítógépeink, a két A319-es Airbus és a két Dassault Falcon 7X erre a műveletre tökéletesen alkalmas, és készségben vannak a különleges erőink is. A gépek polgári célú feladatait, így a kormány tagjainak szállítását egyelőre felfüggesztettük. Egyébként nemcsak a katonák kimentésében gondolkodunk, megteremtettük azt a képességet is, hogy oda személyi és műszaki utánpótlást tudjunk szállítani, akár katonákat, akár fegyvert, lőszert, egyéb önvédelmi felszerelést. Nem iraki ügy, de megjegyzem, hogy az egyik A319-essel hoztuk haza azt a hét magyart is, akik a koronavírus miatti kimenekítésüket kérték a kínai Vuhanból. Ha légtérzár van, akkor pedig szárazföldi úton menekítenénk ki a bajba jutott magyar honvédeket. A magyar katonák önkéntesen, jól képzetten, a megfelelő eszközökkel ellátva vannak Kurdisztánban, s továbbra is végzik feladataikat. Ezek közül csak a kiképzést függesztették fel. Az összes többit, a partnerépítési képesség kialakítását, a katonai tanácsadást, az őrzés-védést, a csapatkísérést honvédeink továbbra is ellátják.

Függetlenségünk megőrzésének legfontosabb biztosítója egy ütőképes, modern haderő.

● **Egyébként mi a magyar érdek abban, hogy ők ilyen távol vannak Magyarországtól?**

A migráció megállítása és a terrorizmus megakadályozása, hiszen ez a térség a bölcsőjük, és innen kapják a folyamatos utánpótlást is. Ezt már akkor tudtuk, amikor 2015-ben az országgyűlésben döntöttünk arról, hogy ebben a műveletben részt vesznek a katonáink, hiszen fő célként az Iszlám Állam elleni küzdelmet jelöltük meg. 2019-ben immár másodszor hosszabbítottuk meg két évvel a kurdisztáni tartózkodást. A stabilitáshoz, a béketeremtéshez szükség van a nemzetközi közösség szerepvállalására. Bár úgy nézett ki, mintha az Iszlám Állam már teljes vereséget szenvedett volna, most, az új konfliktus fényében ez nem így tűnik. Sőt, minden európai késes merényletet a nevükre vesznek, s nagyon is lehetséges, hogy ők szervezték meg azokat. Továbbra is fenyegetik Európát, az itteni életformát, az európai polgárok életét, biztonságát. A térség még mindig háborús, kiszámíthatatlan övezet, nincsenek biztonságban az emberek, főleg a keresztények. Egyébként a missziót az iraki kormány kérte, velük kötött a magyar kormány kétoldalú megállapodást, ez alapján állomásozhatnak Irakban a magyar honvédek. Megkérdőjelezhetetlen érdekünk, hogy ne legyen olyan a helyzet, mint Szíriában, ne kelljen millióknak szedni a sátorfájukat, hogy elinduljanak Európa felé. Másrészt fontos üzenet, hogy azokon a területeken, ahol ilyen válság alakult ki, ott a gazdag Európa segítsen újrászervezni és kiszámíthatóvá tenni az állam működését, hogy vissza tudjanak menni azok, akik már eljöttek, vagy ne költözzenek el azok, akik még otthon maradtak.

● **A migránsok számáról napi szinten is sok hír érkezik, de módszereikről kevesebb. Milyen felszereltséggel, technikai eszközökkel próbálják feltérképezni a határzár gyenge pontjait?**

Ez a kérdés nagyon fontos, mert összefügg a migrációs motivációval, amely alapvetően kétféle. Az egyik békés, megélhetési, mégis óriási tehertétel és veszély Európa számára. Az ideérkezők megfejtik a szociális ellátórendszert, dolgozni nem akarnak, az európai polgárok pénzén, elkülönülve élnek a saját maguk világában. Ők az ún. gazdasági bevándorlók. A másik már alapvetően harcias, erre vannak kiképezve. Ők azok, akik eleve a terrorakciók elkövetésére, megszervezésére érkeznek, ők háborúzni akarnak Európa ellen, és el akarják foglalni a kontinentet. Ők a dzsihadisták, a harcoló iszlám képviselői, akik Európában sem mondanak le régi életükről, hagyományaikról. A határzárunkat épp a szervezők, a bűnözők tesztelik, keresik a gyengébb pontjait, hiszen már télen is nemcsak a szárazföldön, de vízen is próbálják Magyarországra juttatni a migránsokat. Utóbbi miatt küldtük a Tisza határtérségébe a Baja nevű hadihajót, amelynek már a pusztta megjelenése is visszatartó erő. Ezek a láthatóan jól szervezett és valamilyen kiképzésben már részesült csoportok katonai képességekkel felvértezve próbálnak az országba jutni. Éjjellátó készülék, talajszenzor, navigációs eszközök, térképek, okostelefonok, barkácsboltokban nem kapható, nagy teljesítményű drótvágók vannak náluk. Vadkamerákat is kihelyeztek a határra, hogy pontosan fel tudják térképezni a járőrök mozgását. Címlistáik vannak, hogy taxisokat, bűjtatókat tudjanak felhívni. Ehhez viszont pénz kell, PIN-kód nélküli bankkártyákkal érkeznek, van olyan, amelyet az ENSZ és az EU fedez. Feltöltős anonim telefonkártyák és olyan drága telefonkészülékek vannak náluk, amelyeket magyar ember nemigen engedhet meg magának. Térképekkel és jogi kisokosokkal is el vannak látva.

● **Hogyan lehet védekezni az ilyen jellegű migráció ellen?** Szerencsére mi, magyarok idejében kapcsoltunk, és Orbán Viktor miniszterelnök javaslatára döntöttünk arról, hogy mi mondjuk meg, kikkel akarunk együtt élni, és mi magyar Magyarországot akarunk a gyermekeinknek is. Azért vannak a határon rendőrök és honvédek, mert az országgyűlés kétharmados Fidesz–KDNP többsége és a kormány létrehozta a műszaki-jogi határzárát. Megépítettük a kerítést, létrehoztuk a tranzitónákat, és módosítottuk az Alaptörvényt, kihirdettük a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzetet. Magyarország az összes

olyan szabályt, amelyet a schengeni szerződés előír, betartja, ez a kötelezettségünk. Ezzel Európát is védjük, de ezért belénk rúgnak a migráns pártiak. A genfi egyezményrel összhangban működtetjük a tranzitónákat, és már az Európai Bíróság is ítéletben mondta ki, hogy ezek teljesen megfelelnek az európai és nemzetközi jognak. Ennek nyomán hasonló zónák létrehozásán törik a fejüket más európai országok is. Aki menekül, oltalmat remél, beadhatja kérelmét, amelyet gyorsan elbírálják. Amíg a döntés megszületik, a magyar emberek eltartják őket, napi ötszöri étkezést, szállást és orvosi ellátást kapnak. A menekültügyi eljárást a tranzitónában annak ellenére lefolytatjuk, hogy hozzánk az út csak biztonságos országokon keresztül vezet. Köszönet a rendőröknek és a katonáknak, akik magas színvonalon, emberségesen, de nagyon »

elszántan és határozottan védik az ország függetlenségét, a magyarok biztonságát és szabadságát! A magyar kormány megbecsülését és elismerését fejezte ki az év végi félmillió forintos fegyverpénzzel is, ami ezentúl háromévente jár plusz hathavi illetmény lesz.

● **Milyen pályán van a honvédség? Milyen örökségből kellett létrehozni a mai szervezetet?**

Korábban nem volt hadseregépítési elképzelés, mert a 2010 előtti szocialista kormányoknak nem volt szükségük rá, sőt egyenesen útban volt egy erős magyar honvédség. Gyurcsány Ferencék nem a nemzetépítésben, hanem a nemzetbeolvasztásban látták, s látják ma is a jövőt. Ők az Európai Egyesült Államokban, mi a szabad nemzetek kölcsönös tiszteleten alapuló, egyenrangú európai együttműködésében hiszünk. Függetlenségünk megőrzésének legfontosabb biztosítéka egy ütöképes, modern haderő. Mindezekből az következik, hogy míg korábban a honvédség tudatos és módszeres leépítése zajlott, ma már a megerősítése, személyi és technikai fejlesztése. Ahogy a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen, a fiatalokkal való találkozásom alkalmával is mondtam: a honvédség mára ismét kivívta az emberek tiszteletét, mert képessé vált a nemzeti érdek képviselésére.

● **A modern hadsereg leképeződése pedig a Zrínyi 2026 program.**

A Zrínyi 2026 Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program egy dinamikus, nemzeti hadseregépítési terv, amelyet még 2016-ban indítottunk. Tervszerűen építkezünk, de folyamatosan igazodunk a változó világ újabb és újabb biztonsági kihívásaihoz. A NATO legutóbbi ülésén a főtitkár a védelmi szövetség legnagyobb kihívásai közé sorolta a kibernetikus és hibrid hadviselés mellett a migrációt és a terrorizmust.

● **Milyen tervek vannak idén a haderő fejlesztését illetően a rekord honvédelmi költségvetés fényében?**

Az összes képességet újjáélesztjük, amelyet 2010 előtt felszámoltak. Nemcsak a technika amortizálódott, hanem a létszám is. Akkoriban összesen 17 tartalékos katona szolgált a honvédségben, az elvtársak megszüntették az összes honvéd-középiszkolát és -kollégiumot is. Ha úgy tetszik, kinyírták a hadapródprogramot, amely egy nemzeti karakteres honvédhagyományra épült. Elvégre az összes nagy tábornokunk Major Jenőtől Kratochvil Károlyig először hadapródiszkolát végzett, és csak utána kerülhettek komolyabb helyekre, többek között a Ludovikára. Technikai szempontból vissza kell építeni a képességeket, például a légi szállító, tűzér-, páncélos-, páncéltörő képességeket, mindezt úgy, hogy 21. századiak legyenek. Ehhez persze a katonák kiképzésére is szükség

van. A fejlesztések tekintetében kiemelném a Leopard 2A7+ harckocsikat, a PzH 2000-es önjáró lövegeket, a H145M és H225M helikoptereket és a Carl Gustaf M4 páncéltörőket. A legnagyobb fegyvertény, hogy visszahoztuk Magyarországra a kézfegyvergyártást, erre igazán büszkék lehetünk. A hazai gyártású fegyver biztonsági szempontból is fontos, elvégre mi mondhatjuk meg, mennyire és milyenre van szükségünk, nem más dönt erről. Ezek a beruházások gazdasági szempontból is fontosak, mert a hadiipari termelés jó üzleti lehetőség az országnak. Munkahelyeket teremt, és exportlehetőséget ad. A beszerzéseknél mindig a katonák mondják meg, mire van szükségük, ők a megrendelők, mindig a nemzeti érdek az első. Az új fegyverek a fiatal honvédek kezében a következő 20-30 évben tesznek majd jó szolgálatot, a Magyar Honvédség pedig a térség legütöképesebb, legkorszerűbb hadseregévé válhat.

● **Nemrégiben előadást tartott a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen. Milyen benyomásai vannak az intézményről és a hallgatókról?**

A Nemzeti Közszolgálati Egyetemen az volt az első benyomásom, hogy rend van. Fontos, hogy az egyetem jó körülmények között képezze ki a nemzet és a haza iránt elkötelezett közszolgákat. Az a cél, amiért létrejött az intézmény, megvalósulni látszik. A diákokkal való találkozó kellemes meglepetés volt, a szervezők és a hallgatóság is nagyon jó benyomást keltettek. Érdeklődve, nyitottan hallgattak meg, felkészülten és bátran kérdeztek, alapos volt a tájékozottságuk, őszinték és logikusak voltak a gondolataik.

● **Az őszinteség egyik formája lehetett részükről, amikor az Önnel kapcsolatos internetes mémekről kérdezték. Hogyan érinti Önt a pacal, az úrruhás Németh Szilárd vagy a nevével fémjelzett dal?**

Azt szokták mondani, nem az a legény, aki adja, hanem az, aki állja. Különösebben nem viseli meg a lelkem, nem üt ki, pedig többségének ez a célja, az egyre durvuló politikai eszköztár része. Másrésztől közszereplő vagyok, ha zavarna, az nagy baj lenne, mert elterelné a figyelmemet a munkámról. Amikor egy mém jópofa, humoros, ironikus, azt el kell tudni viselni, sőt én is jókat vigyorgok ezeken. A pesti humor érték, hungarikum. Azonban a gúny, a cinizmus, a hazugság vagy a karaktergyilkosság ellen én is ringbe szálllok. Rendszeresen kapok gyűlölködő, ocsmány és hazug üzeneteket a közösségi oldalakra néhány rám szakosodott álprofilról. Ez utóbbiaknak szerintem nincs helyük a közéletben. ●

Szöveg: Tasi Tibor • Fotó: Szilágyi Dénes

Európai Bizottság: lendület és ambíció

Ursula von der Leyen korábbi német védelmi miniszter 2019. december 1-jétől tölti be az Európai Bizottság elnökének szerepét. Személye és az újonnan megválasztott biztosok izgalmas változásokat hozhatnak az Európai Unió életébe. Összeállításunkban az új összetételű testület célkitűzéseiről, jövőképeről és a kezelendő kihívásokról olvashatnak.

AMBICIÓZUS TERVEK ÉS A GLOBÁLIS SZEREP ERŐSÍTÉSE

Az új Európai Bizottság célkitűzései nem térnek el gyökeresen a korábbi testület prioritásaitól, de ahogy változtak a kihívások az elmúlt öt évben, úgy a Bizottság tevékenységében is némileg eltolódtak a hangsúlyok. „Míg az akkori helyzetnek megfelelően a Juncker vezette Bizottság a gazdasági válságból való kilábalást tette első számú prioritásává a munkahelyteremtés és az európai beruházások serkentésével, az új Bizottság programjában a sikeres programok megtartása mellett hangsúlyosabb a szociális méltányosság biztosítása” – nyilatkozta a Bonum Publicumnak Zupkó Gábor. Az Európai Bizottság Magyarországi Képviselőtársaság vezetője elmondta, hogy ez az elv tükröződik a Von der Leyen vezette Bizottság első számú prioritásában, az európai zöld megállapodásban is, amely nemcsak az első klímasemleges kontinensre hivatott tenni Európát 2050-ig, hanem támogatást ígér azoknak is, akiknek megélhetését veszélyeztetheti a gazdaság klímabarát átalakítása. Az új elnök azt hangsúlyozza, hogy „geopolitikai” Bizottság lesz az általa vezetett testület, azaz erősebb globális szerepre törekszik, legyen szó a nyitott kereskedelem védelméről az erősödő vámháborúk idején, a szomszédos országokkal és különösen Afrikával való partnerségi együttműködésről vagy a közös biztonság- és védelempolitika továbbfejlesztéséről. Ehhez kapcsolódik az új Bizottság azon szándéka, hogy javaslatot tegyen az uniós migrációs politika minden tagállam számára elfogadható megreformálására is.

KEZELENDŐ KIHÍVÁSOK

Amellett, hogy a Bizottság gőzerővel dolgozik az említett prioritások, a többi között a klímasemleges Európa, az európai életforma támogatása, a digitális kor igényeinek megfelelő Európa megvalósításán, van néhány sürgető kihívás is. „Az egyik ilyen a jövőbeni partnerség kialakítása az Egyesült Királysággal. Miután a brexit január 31-én kilépett az Európai Unióból, még 2020. december végéig lényegében érvényben marad az uniós jogrend az Egyesült Királyságban, de az átmeneti időszak lejártáig meg kell egyezni a jövőbeni viszonyról, hogy az év végén ne következzen be mégis a »kemény« brexit” – fogalmazott Zupkó Gábor. A szakember szerint mindkét fél érdeke egy továbbra is szoros és átfogó partnerség, de egy ennyire komplex megállapodás kidolgozására meglehetősen szűk a rendelkezésre álló idő. Bár az átmeneti időszak hosszabbítható, a brit fél szeretné ezt elkerülni. A Bizottság előtt további sürgős feladat a 2021–2027-re szóló többéves uniós költségvetés elfogadása, amelyhez az Európai Parlament jóváhagyása mellett a tagállamok egyhangú döntése szükséges. A Bizottság már korábban előterjesztette költségvetési javaslatát, de a tagországoknak eddig nem sikerült közös nevezőre jutniuk. Egymásnak feszülnek a szaporodó kihívásokból adódó feladatok és a költségvetési takarékoság szempontjai. „Reméljük, hogy

a február 20-ára összehívott rendkívüli csúcstalálkozó érdemi előrelépést hoz majd, mert nagyon sürges az idő, hogy 2021 elején beindulhassanak a támogatási programok, és a tagállamok számára is rendelkezésre álljanak az új pénzügyi ciklus forrásai” – fogalmazott a diplomata.

AZ EU BŐVÍTÉSE

Az új Európai Bizottságban a szomszédosságpolitika és bővítés portfóliót kapta meg a magyar jelölt, Várhelyi Olivér. Az uniós testület számára kiemelt prioritás a Nyugat-Balkán európai uniós integrációja, ami a kontinens stabilitását is növelheti. Ez a folyamat tavaly októberben megtorpant amiatt, hogy a tagállamok között nem alakult ki egyetértés az Észak-Macedóniával és Albániával folytatandó csatlakozási tárgyalások megkezdése ügyében. A magyar uniós biztos azon dolgozik, hogy létrehozza

SŰRŰ FÉLÉV VÁRHAÓ BRÜSSZELBEN
„Tisztelegés alapokra kell helyezni az uniós költségvetést, alapkoncepciója ugyanis nem sportszerű, és olyan módosítások vannak benne, amelyek a szegényebb országoktól a gazdagok irányába kívánják pénzeket átcsoportosítani” – jelentette ki Orbán Viktor kormányfő február 3-án Brüsszelben, miután megbeszéléseket folytatott Charles Michellel, az Európai Tanács elnökével. A miniszterelnök magyar újságíróknak nyilatkozva azt mondta, sűrű félév várható, még minden kérdés nyitott, amelyek között az Unió 2020 utáni hétéves költségvetése, a migráció, a digitalizáció és a bővítés kérdése szerepel. Közölte, ezekről nemcsak tárgyalni szeretnének, hanem a többségét le is szeretnék zárni. Szavai szerint a menetrend nagyon ambiciózus, amelynek teljesítése véleménye szerint nem lehetetlen, de mint mondta: „csodát kell hozzá tenni”.
(forrás: MTI)

a tagországok közti konszenzust a tárgyalások mielőbbi megkezdése érdekében, akár már a májusi zágrábi EU–Balkán-csúcs előtt. Ennek érdekében széles körű egyeztetést kezdett az összes partner bevonásával, ami egy új bővítési eljárás mód elfogadásához is vezethet. „Leginkább politikai okai vannak a bővítésnek, mert Európa egységét és stabilitását látják benne. Más hatalmi szereplők is aktívak a térségben, így az EU szeretné, ha tagállamai között tudná ezen országokat, így mentesítve őket más államok befolyásától” – nyilatkozta a Bonum Publicumnak Ördögh Tibor. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Európa-tanulmányok Tanszék oktatója elmondta, hogy a hat nyugat-balkáni ország közül Montenegró és Szerbia áll legjobban, amennyiben a megnyitott csatlakozási fejezetek számát nézzük. Bosznia-Hercegovina bár benyújtotta csatlakozási kérelmét, erre válasz nem érkezett az Európai Uniótól. Koszovó pedig a nemzetközi elismertség problémája miatt nem

is kezdeményezte még a taggá válást. Ördögh Tibor a csatlakozni kívánó államokkal szemben felmerült aggályokkal kapcsolatban elmondta, hogy a tárgyaló országok (Montenegró és Szerbia) számára a legnagyobb probléma a jogharmonizáció milyenségéből fakad. A két állam ugyan átültette nemzeti jogrendszerébe a közösségi szabályokat, azok végrehajtása azonban nem történt meg teljeskörűen. „Az Európai Unió több éve jelzi számukra, hogy nem elegendő, ha a nemzeti parlamentek törvényeket módosítanak, azokat a gyakorlatban is alkalmazni szükséges. Mindemellett demokratikus deficit és gazdasági problémák is nehezítik a koppenhágai kritériumok teljesítését” – hangsúlyozta a Balkán-szakértő. Szerbia esetében meg kell említeni Koszovó problémáját, amellyel való megegyezés a már megnyitott Egyéb fejezetben zajlik, azonban több mint egy éve nem ültek tárgyalóasztalhoz a partnerek a koszovói fél makacssága miatt. Montenegró és Szerbia eltökélt a mielőbbi bővítésben, aminek oka elsősorban a gazdasági előny. Az egyetemes piac stabilitást tud nyújtani számukra, amely védőhálóra szükségük van. „Politikai szempontból azonban nem tesznek meg mindent, így a tárgyalások lassulásának vagyunk szemtanúi” – hívja fel rá a figyelmet Ördögh Tibor.

UNIÓS SZOMSZÉDSÁGPOLITIKA

Várhelyi Olivérhez tartozik az uniós szomszédosságpolitika is, így például a keleti partnerség országaival, köztük Ukrajnával ápolat kapcsolatok kérdése. Zupkó Gábor szerint ezen a téren a Bizottság arra törekszik, hogy az Unió hozzájáruljon az érintett országok intézményeinek és gazdaságának erősödéséhez. Ez a külső biztonságpolitikai kihívásokkal szemben is ellenállóbbá tenné őket. Együttal az európai értékek talaján állva – amelyek a kisebbségi jogokat is magukba foglalják – az ukrán oktatási és nyelvtörvénnyel kapcsolatos konfliktus rendezését is igyekszik előmozdítani.

MERRE TART AZ EURÓPAI UNIÓ?

„A Bizottság előbb említett célkitűzéseiből kirajzolódik egy klímasemleges, versenyképes és a nemzetközi szinten határozottan fellépő, értékeire büszke Európai Unió jövőképe” – emelte ki Zupkó Gábor. Hozzátette azt is, hogy Ursula von der Leyen – a többi uniós intézménnyel is karöltve – az európai polgároknak is szerepet szán az uniós jövőkép kialakításában. Ennek érdekében néhány hónap múlva, a május 9-i Európa-nappal veszi majd kezdetét az Európa jövőjéről szóló konferencia. Nem egy hagyományos konferenciáról van szó, hanem egy két évig tartó széles körű párbeszédéről, amelyhez bárki hozzászólhat különböző nyílt eseményeken és várhatóan az interneten keresztül is. ●

Szöveg: Juhász Katalin

AZ ÚJ EURÓPAI BIZOTTSÁG

	ELNÖK Ursula von der Leyen		BIZTOS Janusz Wojciechowski Mezőgazdaság
	ÜGYVEZETŐ AELNÖK Frans Timmermans Európai zöld megállapodás		BIZTOS Thierry Breton Belső piac
	ÜGYVEZETŐ AELNÖK Margrethe Vestager A digitális korra felkészült Európa		BIZTOS Elisa Ferreira Kohézió és reformok
	ÜGYVEZETŐ AELNÖK Valdis Dombrovskis Emberközpontú gazdaság		BIZTOS Stella Kyriakides Egészségügy és élelmiszer-biztonság
	FŐKÉPVISELŐ/AELNÖK Josep Borrell Fontelles Európa globális szerepének erősítése		BIZTOS Didier Reynders Jogérvényesülés
	AELNÖK Maroš Šefčovič Intézményközi kapcsolatok és tervezés		BIZTOS Helena Dalli Egyenlőség
	AELNÖK Věra Jourová Értékek és átláthatóság		BIZTOS Ylva Johansson Belügy
	AELNÖK Dubravka Šuica Demokrácia és demográfia		BIZTOS Janez Lenarčič Válságkezelés
	AELNÖK Margaritis Schinas Az európai életmód előmozdítása		BIZTOS Adina Vălean Közlekedés
	BIZTOS Johannes Hahn Költségvetés és igazgatás		BIZTOS Várhelyi Olivér Szomszédosságpolitika és bővítés
	BIZTOS Phil Hogan Kereskedelem		BIZTOS Jutta Urpilainen Nemzetközi partnerségek
	BIZTOS Mariya Gabriel Innováció, kutatás, kultúra, oktatás és ifjúság		BIZTOS Kadri Simson Energiaügy
	BIZTOS Nicolas Schmit Foglalkoztatás és szociális jogok		BIZTOS Virginijus Sinkevičius Környezet, óceánok és halászat
	BIZTOS Paolo Gentiloni Gazdaságpolitika		

PUSKAPOROS HORDÓN ÜL AMERIKA ÉS IRÁN

Ha úgy folytatódik az év, ahogy kezdődött, nem sok jóra számíthatunk a nemzetközi politikában. Az új esztendő harmadik napján az Egyesült Államok likvidálta Kászim Szulejmánit, az iráni Forradalmi Gárda al-Quds-erőinek parancsnokát. Az esemény hatására a több mint negyven éve feszültségekkel teli amerikai–iráni viszony ismét forróponthoz érkezett. Bár a kedélyek a január végi lapzártakor csillapodni látszanak, bármikor robbanhat a puszkaporos hordó.

Az iráni parancsnok elleni január 3-ai támadást követően még a szakértők sem tudták kizárni az eskalálódó háború lehetőségét. A bizonytalanság megmutatkozott a nemzetközi médiában is: a főbb sajtóorgánumok igyekeztek a konfliktus összes lehetséges kimenetelét elemezni. Szulejmáni ugyanis az ajatollah után Irán második legbefolyásosabb embere volt, aki már az 1979-es iráni forradalom idején csatlakozott a Forradalmi Gárdához. Az 1980–88 közötti iraki–iráni háború veteránja, majd a gárdán belül az al-Quds különleges egység parancsnokaként tevékenykedett. Olyan eredményeket tett le az asztalra – mint például az Iszlám Állam elleni eredményes harc –, amelyek nemzeti hőssé avaszták. Temetését óriási érdeklődés követte, a ceremónián kialakult tolongásban ötvenhatan veszítették életüket. A ceremóniák sora ezzel valószínűleg nem ér véget, hiszen a síta iszlámban a halál utáni negyvenedik napon is hatalmas gyászszertartást tartanak. „Szulejmáni halálakor is milliók mentek az utcára, a negyvenedik napon ezt nem fogja kihagyni senki, ráadásul az iráni forradalom évfordulójának napjára, február 11-ére esik ez az esemény” – hívja fel a figyelmet

lapunk érdeklődésére N. Rózsa Erzsébet. Az NKE egyetemi tanára szerint az is fokozhatja a feszültséget, hogy tíz nappal később általános parlamenti választások lesznek az országban, és Ali Khamenei ajatollah minden választás előtt részvételre buzdít a tömegtámogatás érdekében. Az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Kar oktatója szerint bár kérdéses, hogy a választási eredményeket mennyire befolyásolja Szulejmáni halála, de magas részvételi arányra lehet számítani a voksoláson.

Mike Pompeo amerikai külügyminiszter szerint több, amerikaiak elleni támadást is szervezett a likvidált iráni parancsnok, ezért „emelték ki őt a csatatérről”. Az iráni rezsim erre könyörtelen bosszút ígért, s csak találgatni lehetett, hogy mikor, hol és milyen eszközöket használnak majd a bosszúra. Ez január 8-án következett be, amikor több tucat rakéta csapódott be Irakban, két amerikai bázison. A támadás egyértelműen Iránból indult, és a Szulejmániért való revans részét képezte. Az egyik megtámadott helyszín Erbilben volt, ahol egyébként nemzetközi katonai misszió keretén belül 200 fős magyar kontingens is teljesít szolgálatot. A másik egy többségében szunniták által lakott légitámaszpont volt, ahova két éve Donald Trump elnök is ellátogatott. A külföldi katonák közül nem sérült meg senki, mivel időben érkezett figyelmeztetés mindkét helyszínre. Szinte a támadással egy időben zuhant le Iránban egy ukrán utasszállító 176 emberrel a fedélzetén. Eleinte Irán tagadta, hogy köze lenne a tragédiához, de a bizonyítékok már akkor is ellene szóltak. Január 11-én Irán elismerte, hogy saját légvédelme semmisítette meg tévedésből a Teheránból Kijevbe tartó járatot. A Forradalmi Gárda egyik magas rangú vezetője teljes felelősséget vállalt az utasszállító lelövéséért. Az ukrán gép orosz rakétákkal való lelövése véletlen és egyben óriási öngólt is jelentett, amely Kaiser Ferenc szerint tipikus esete a háborús stresszhelyzetben elkövetett téves célpont-azonosításnak. „Az a baj Irán szempontjából, hogy ez abszolút tönkretette az ő jól felépített válasznarratívájukat” – fogalmaz a HHK Katonai Nemzetbiztonsági Tanszék vezetője. A szakember hozzátette, hogy a tényleges bosszút majd Irán „helyettesei”, főként a Hezbollah fogja elkövetni. Bármennyire is próbálta Irán „meglovagolni” Szulejmáni tábornok halálát, a rossz kommunikációnak köszönhetően ez nem sikerült. „A lakosság ismét a rezsim ellen tüntet, ami Irán mozgásterét belpolitikai szinten beszűkíti” – véli az oktató.

N. Rózsa Erzsébet szerint is nagy hiba volt a gép lelövése, amelynek Irán persze egyből megtalálta a párhuzamát. 1988-ban az Egyesült Államok lőtt le a Perzsa-öböl felett egy iráni utasszállítót. „Ez a lépés nem illeszkedett az iráni retorikába. De a Szulejmáni likvidálását közvetlenül kiváltó, az iraki amerikai nagykövetség elleni támadás sem feltétlenül biztos, hogy teheráni parancsra történt. Épp az irániak tanulták meg 1979 őszén, hogy milyen messzire nyúló és súlyos következménye van annak, ha valaki nagykövetséget foglal el vagy támad meg” >>

2018. május 8.
A 2015-ben megkötött többhatalmi nukleáris keretmegállapodás felmondása az amerikai fél részéről, amely egyúttal felszólította Iránt a nukleáris programról való lemondásra.

2019. április 8.
Trump elnök terrorista szervezetnek minősíti az iráni Forradalmi Gárdát.

2019. december 31.
Az amerikaiak Bagdadban lévő nagykövetségének megtámadása.

2020. január 3.
Szulejmáni likvidálása.

2018. augusztus 7.
Az Irán elleni elsődleges szankciók ismételt bevezetése.

2019. június 20.
Iráni erők lelőtték egy amerikai drónt.

2019. szeptember 14.
Dróntámadás ért két szaúdi olajfinomítót, az amerikaiak Iránt sejtik a háttérben.

2020. január 8.
Több tucat iráni rakéta csapódott be Irakban, két amerikai bázison; lezuhant egy ukrán utasszállító Irán területén.

– hangsúlyozza a *Bonum Publicum*nak a Nemzetközi Kapcsolatok és Diplomácia Tanszék oktatója.

Bár január első felében mindkét fél fenyegetőzött katonai akciókkal, mégis inkább egy háborús szint alatti, alacsony intenzitású konfliktusról beszélhetünk. „Az irániak megfontoltak, és tanultak a közel-keleti tapasztalatokból. Irakkal 1980-tól kezdve nyolc éven keresztül viseltek egy eldöntetlen háborút. Az Egyesült Államoknak ezzel szemben másfél hónapig tartott Irak legyőzése” – vélekedik Kaiser Ferenc. Sir Basil Henry Liddell Hart, a stratégiaalkotás egyik legmeghatározóbb alakja szerint nem elég győzni a háborúban, a békét is meg kell nyerni. „Ez pedig nem megy az amerikaiaknak, hiszen sem Afganisztánban, sem pedig Irakban nem sikerült nekik” – teszi hozzá a tanszékvezető, aki szerint éppen ezért nem merül fel egy hasonló támadás lehetősége Iránnal szemben, hiszen jóval népesebb országról, kulturális és civilizációs szempontból is egy homogénebb, összetartóbb társadalomról van szó.

Január végén a feszültség némiképp enyhülni látszik, hiszen mindkét fél hangoztatta, hogy nem akar háborút. A konfliktus rendezése azonban több szempontból is kérdéses, egyrészt mert

nem egyértelmű például, hogy a washingtoni vezetés koherens Irán-politikát folytat-e. N. Rózsa Erzsébet szerint, ha van is konkrét elgondolás az amerikai kormány részéről, nem teljesen világos, hogy mi az. „Donald Trump elnök emlegette a rezsímváltást, de később jelezte, hogy ez egyáltalán nem áll szándékában. Nem világos az sem, hogy ki hajtja végre, illetve ki hozza az Iránnal kapcsolatos döntéseket” – fogalmazott a Közel-Kelet-szakértő. Egyedül az mondható koherensnek az amerikai elnök részéről, hogy a 2015-ben létrehozott nukleáris megállapodás helyett egy újat kell kötni. Az utóbbi időben halványan megjelent az amerikai kormány tárgyalási szándéka, mivel vannak olyan közös ügyek – mint például az Iszlám Állam elleni harc –, amelyekben együttműködhetnek. „Mindezek ellenére Iránnak sokkal jobb most a helyzete, mint mondjuk húsz évvel ezelőtt. A mozgástere megnőtt, mivel kiiktatták a két sakkban tartó ellenfelét, Afganisztánt és Irakot, miközben az Egyesült Államok megbízhatóságába vetett hit még erőteljesebben megrendült az utóbbi egy évben” – hangsúlyozza N. Rózsa Erzsébet. ●

Szöveg: Juhász Katalin • Fotó: Reuters, AP, Bloomberg, Getty Images

LÁNGBA BORULT AUSZTRÁLIA

Az egész világra hatással vannak az ausztrál erdő- és bozóttüzek, amelyek következtében január végéig több mint 30 ember vesztette életét, egymilliárd állat pusztult el, 10,4 millió hektár terület égett le, és 2600 otthon vált lakhatatlanná, de a termőföldekben is felbecsülhetetlen kár keletkezett. A Nemzeti Közsolgálati Egyetem két szakértőjével próbáljuk felvázolni a katasztrófa körülményeit és lehetséges következményeit.

„Ausztrália döntő hányada sivatagos, félsivatagos terület, óriási részeit csak gyér növényzet fedi. Dúsabb növényzet a tengerparti sávban, illetve a keleti, északkeleti részeken található. A leégett terület nagysága nagyobb, mint hazánk teljes területe!” – fogalmaz Restás Ágoston ny. mk. tű. alezredes. Az NKE Katasztrófavédelmi Intézet Tűzvédelmi és Mentésirányítási Tanszékének tanszékvezetője szerint a helyzet nagyon súlyos, különösen azért, mert a korábbi évek tapasztalatai alapján a tűzszezonnak még nincs vége, annak legfeljebb a felén vagyunk túl.

„A megfigyelések szerint az 1900 óta tartó csapadékmérések trendszerű csökkenést mutatnak, ami főleg a ritkán lakott délnyugati és a nagy népsűrűségű délkeleti partok mentén okoz szárazságokat. A nyugati részen 20, a keletin 11 százalék az átlagos csapadékmennyiség csökkenése az elmúlt 120 év átlagához képest a téli időszakban (április–október). Ez nemcsak a tüzek valószínűségét növeli meg, hanem kedvezőtlen hatású a mezőgazdaságra is” – ezt már Hetesi Zsolt, az NKE Víz tudományi Kar Víz- és Környezetbiztonsági Tanszék munkatársa mondja. A szakember szerint a tűzben azok az erdők is meggyulladtak, amelyek korábban tűzfogó erdőként működtek, azaz a bennük található nedvesség a tűz útját állta. „Sajnos a rendszer meg nem értéséből fakadó kedvezőtlen beavatkozások, jelen esetben inkább be nem avatkozások is kárt okoztak. Itt arra gondolok, hogy ausztrál elemzők is rámutattak: az utóbbi időben félreértett zöld megfontolásokból elmaradtak azok a tervezett tüzek, amelyek hiányában a feldúsult növényi maradványok kezelhetetlenné teszik egy

esetleges véletlenül kipattanó tűz következményeit” – hangsúlyozza Hetesi Zsolt.

Restás Ágoston egyetemi docens szerint különösen nehéz dolga van a szakembereknek. „Az extrém súlyosságú tűzkatasztrófák – mint amilyen a jelenlegi ausztrál is – közös jellemzője, hogy kialakulásuknál nagy szerepe van a magas nappali átlaghőmérsékletnek és a nagyon alacsony páratartalomnak. Ilyen körülmények között a tűz nagyon gyorsan terjed, a keletkező égéstermékek pedig intenzív feláramlások közepette távoznak” – hangsúlyozza a szakember. A feláramlás olyan erős is lehet, hogy a még izzó részeket is képes magával ragadni, így a tűz frontvonalától akár több kilométeres távolságra is újabb tűzgócok keletkezhetnek. Emiatt a tűzoltók nem egy jól meghatározható frontvonallal állnak szemben, hanem egy meglehetősen amorf képződménnyel, amely akár csapdába is ejtheti a beavatkozókat. Az ilyen kiterjedésű tüzeknél a hagyományos tűzoltó taktikának nem sok haszna van, gyakran úgy alszanak el ezek a tüzek, hogy az időjárás megváltozik, vagy egyszerűen leég minden,

ami éghető. „A feladat nehézségének megítéléséhez figyelembe kell vennünk, hogy a tűz frontvonalánál dolgozó tűzoltók extrém hőterhelésnek vannak kitéve, ami miatt speciális védőruhát kell viselniük, és sok folyadékot is kell inniük. Ennek ellenére hamar kimerülhetnek, és eltompulnak az érzékszerveik, ami miatt fokozott kockázatnak vannak kitéve” – fejt ki

Restás Ágoston. Az alezredes kitért arra is, az erdőtüzek kialakulásában az emberi tényezőnek döntő szerepe van. „A sűrűn lakott területeken, így hazánkban is a felelőtlen viselkedésre vezethető vissza az erdőtüzek kialakulásának majdnem teljes egésze. A ritkán lakott vagy lakatlan területeknél a tűzkeletkezés oka lehet természetes is, itt leginkább a viharokat

kísérő villámcsapásokat szoktuk említeni” – teszi hozzá a docens. Az erdő- és bozóttüzek kialakulása szorosan összefügg a globális felmelegedéssel és az éghajlatváltozással. „A tűz ősidők óta jelen van az emberiség kultúrájában, vele együtt élünk, a mindennapjaink része, észre sem vesszük, ha az kontrollált körülmények között van jelen. Számos tanulmány igazolta, hogy a természetnek is szüksége van olykor megújulásra, amelyhez egy-egy jelentősebb területet érintő tűz akár hatékony segítséget is nyújthat. A tűzkeletkezés gyakoriságát az emberi tevékenység felgyorsította, ami az évezredek alatt kialakult természetes rendet felborítja, a diverzitás csökken, szegényebb és érzékenyebb lesz a környezetünk” – fogalmaz Restás Ágoston.

Hetesi Zsolt azt is hozzáteszi, hogy azok a zöldmozgalmak, amelyek igyekeznek a személyes felelősséget szinte kizárólagossá tenni, a radikális fogyasztáscsökkentésben, kevesebb gyermek vállalásában látják a megoldást, pedig ez így félrevezető. „Valójában a megoldás a rendszer átalakítása, minden innováció összehangolt felhasználása és az önmérséklet együttese lenne. Lehetséges a technológia megtartásával értelmes, szép, minőségében magas életet élni úgy, hogy közben az ember nem teher a Föld számára, de mindenért a fogyasztót tenni felelősé egy olyan világban, ahol a nemzetek feletti vállalatok befolyása sokszor egész államokéval ér fel, az képmutatás” – mutat rá az NKE VTK munkatársa.

Milyen tűz megelőző intézkedésekkel tudnánk csökkenteni a hasonló jellegű katasztrófák bekövetkezésének esélyét? Restás Ágoston szerint az erdőtüzek megelőzésére és oltására számos módszert ismerünk. A helyi közösségek felvilágosító kampánya és a megelőzésüket biztosító alternatív gazdasági megoldások segíthetik a felesleges pusztítás elkerülését. A fejlődő országokban számos program igazolja, hogy a helyi közösségek bevonásával a tűzzel jól is lehet bánni (ún. community based fire management). Az aljnövényzet ellenőrzött körülmények közötti rendszeres elégetésével – amelyet számos erdőtüzzel veszélyeztetett országban, így Ausztráliában is rendszeresen alkalmaznak – szintén megelőzhető a nagyobb tüzek kialakulása. Ausztráliában azonban most olyan szélsőség alakult ki, amelyen ez sem tudott érdemben segíteni. „A megelőzés mellett nagyon fontos, hogy a kialakult tüzeket minél előbb észleljük, hiszen leginkább ettől függ, hogy milyen gyorsan kezdhető meg az oltás. A műholdas tűzdetektálás sajnos még nem alkalmas a korai észlelésre, azok rendszerint a ritkán lakott területek esetén nevezhetőek hatékonynak. Száraz időszakokban egyes területek fölött bevett gyakorlat a repülőgépekkel, sőt, ma már akár a drónokkal történő

SZÜKSÉGÁLLAPOT CANBERRÁBAN

Lapzártakor érkezett a hír, hogy szükségállapotot hirdettek Ausztrália fővárosában, Canberrában a várost fenyegető bozóttűz miatt. A BBC beszámolója szerint a tűz egyre közelebb ér Canberra külvárosi részéhez, ahol arra szólították fel az embereket, hogy álljanak készenlétben egy esetleges evakuálásra. Andrew Barr, az ausztráliai fővárosi terület főminisztere szerint Ausztrália 2003 óta nem nézett szembe ekkora tűzzel. Azt is hozzátette, hogy a tűz kiszámíthatatlan, és ellenőrizhetetlenné válhat, mert továbbra is az erős szél mozgatja.

légi felderítés alkalmazása is. Hosszabb ideig fennálló veszélyeztetettség esetén a fix telepítésű kamerás tűzdetektáló rendszerek lehetnek hatékonyak” – fogalmaz az alezredes.

„Több évnek az átlagostól nedvesebb vagy legalább átlagos időjárása lenne szükséges ahhoz, hogy a növényzet elkezdhesse újjáéledni, illetve a talaj legalább némileg telítődjön, de ennek kicsi az esélye” – véli Hetesi Zsolt. Szerinte Ausztrália éghajlata úgy változik, hogy az ország délkeleti része, ahol most a tüzek pusztítottak, az ottani tél idején szélsőségesen kevés csapadékot kap, és nyaranta sem eleget.

Az ausztrál erdő- és bozóttűz Földünkre gyakorolt káros hatása, hogy a légszennyezettség miatt a levegőminőség romlik, a diverzitás csökken, a környezetünk megváltozik. A kutatások azt mutatják, hogy a globális szén-dioxid-kibocsátás 20 százaléka az erdőtüzek számlájára írható, a jelenlegi ausztrál bozóttűz szén-dioxid-kibocsátása kb. annyi lesz, mint az ország összes többi kibocsátása együttvéve. Ami a növényzetet illeti, remélhetőleg egy idő után újra erőre kap, ez sokban függ a csapadéktól. Az állatvilág is komolyabban sérült, egyes kutatók például a koalák 30 százalékos pusztulásával számolnak, de más fajok esetleges teljes kipusztulása vagy veszélyeztetett státuszba kerülése is megtörténhet. „A legfájdalmasabb mindig az emberáldozat. A több mint 30 áldozat közül 7 mások segítségére siető, értékeit védeni akaró tűzoltó. A hivatásosok mellett a civilek sem tétlenkednek. Nemzetközi szervezetek, neves színészek és énekesek, sportolók próbálnak anyagi felajánlásokkal segíteni, ami rámutat arra, hogy a katasztrófák nemcsak a károkozásban lépnek át határokat, de szép példái lehetnek a nemzetközi közösségvállalásnak és segítségnyújtásnak” – fogalmaz Restás Ágoston alezredes. ●

Már tanítják is a vízdiplomáciát

A vízválság felerősödése azt is jelenti, hogy egyre szorosabb kapcsolatra van szükség a világ országai között a vízzel kapcsolatos ügyek „megtárgyalására”. A vízdiplomácia felértékelődése az oktatási rendszerben is érezteti hatását, örömteli módon ebben Magyarország is élen jár. A világon csupán néhány olyan, kifejezetten vízdiplomáciai tárgyú egyetemi szintű mesterképzés létezik, mint amilyet a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víztudományi Kara indít útjára hamarosan.

Az idén ősszel induló, angol nyelvű nemzetközi vízpolitika és vízdiplomácia mesterképzési program a nemzetközi vízügyi együttműködési kihívások kezelésére készít fel vízügyi szakembereket, diplomatákat, gyakorló és jövőbeni kormányzati tisztviselőket. A képzés kiterjed a globális és vízgyűjtő szintű nemzetközi együttműködés valamennyi lényeges politikai, intézményi, jogi és diplomáciai aspektusára. „A mesterképzésben részt vevő hallgatók érdemi természettudományos alapozás után kezdenek csak a víz társadalmi, politikai, jogi kérdéseivel foglalkozni” – fogalmazott lapunk érdeklődésére Baranyai Gábor. A Víz- és Környezetpolitikai Tanszék megbízott vezetője elmondta, hogy igyekeztek a képzés egészét egy szélesebb fenntarthatósági kontextusba ágyazni, de fontosnak tartják, hogy a nemzetközi vízpolitika európai sajátosságairól elmélyült ismereteket szerezzenek a hallgatók. Ezzel érdemben eltérnek a meglévő, hasonló tartalmú programoktól, amelyek sajátossága, hogy elsősorban

a fejlett világ egyetemei képezik a fejlődő világ majdani szakembereit. „Mi azt szeretnénk, hogy a jövő vízdiplomatai ne csak a távoli régiók, hanem a sajátos európai és Duna-medencei vízpolitikai kihívásokkal is tisztában legyenek” – tette hozzá Baranyai Gábor. Vízdiplomáciának nevezünk minden olyan kormányközi és kisebb részben nem kormányzati tevékenységet, amely a vízzel kapcsolatos nemzetközi kérdésekkel foglalkozik. „Kevésbé ismert, mégis az emberiség jelene és jövője szempontjából rendkívül fontos tudni, hogy a világ lakosságának 40 százaléka valamilyen nemzetközi vízgyűjtőn él. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy – a szigetállamok kivételével – azon országokban, ahol van valamilyen állandó vízfolyás, szükségképpen van valamilyen vízzel kapcsolatos nemzetközi együttműködési kihívás is” – fogalmazott a szakember. Emellett jelentős számban léteznek vízgyűjtőléptéket meghaladó, regionális vagy egyenesen globális jelentőségű vízügyi kérdések is. Ilyen például a vízhez való emberi jog, a víz más árukban vagy áruként való nemzetközi kereskedelme

vagy a vízszolgáltatások privatizációja. Az ENSZ előrejelzése szerint a világ 40 százaléka 2030-ra vízhiányos területeken fog élni. Ez azt jelenti, hogy a világ minden részén a nemzetközi vízügyi együttműködés a béke, a biztonság és a fejlődés egyik leginkább kritikus kérdése lesz. Így egyetlen érintett ország, tartomány vagy nemzetközi szervezet sem spórolhatja meg azt, hogy ne rendelkezzen valamilyen mértékű vízdiplomáciai intézményi képességgel. Ez magyar viszonylatban még inkább fontos, hiszen hazánk felszíni vízkészleteinek 95 százaléka külföldről érkezik. Amennyiben a felvízi-alvízi kapcsolatrendszerben súlyos zavarok keletkeznének, Magyarországnak drámai következményekkel

”

A képzés unikális hazánkban és Európában, éppen ezért a Nemzeti Közszolgálati Egyetem multidiszciplináris jellegének köszönhetően monopolhelyzetben érezhetjük magunkat. A szak indításához szükséges szellemi háttér, amely magában foglalja a vízgazdálkodási, igazgatási, diplomáciai területeket, együttesen csak ebben az intézményben található meg, aminek kihasználása új távlatokat nyit a tágabb értelmezésű víztudományban.

Bíró Tibor dékán, Vízstudományi Kar

”

kellene szembenéznie, ezért a magyar közigazgatás számos szerve – és nemcsak a vízügyi igazgatóságok – jelenleg is aktívan foglalkoznak nemzetközi vízügyi kérdésekkel.

A képzésre a természet-, mérnöki és társadalomtudományok terén szerzett alapidiplomák széles körével lehet jelentkezni. Ugyanakkor természetes elvárás a magas szintű angol nyelvtudás, hiszen az oktatás és a diplomácia nyelve is az angol. A négy féléves képzésen öt akadémiai ismeretkörben tanulnak a hallgatók: vízügyi ismeretek, vízpolitikai alapismeretek, vízjog, nemzetközi vízpolitikai irányítás, valamint vízdiplomácia és nemzetközi vízügyi konfliktuskezelés. A természettudományos bevezetést követően a résztvevők az első évben elsősorban a „water governance” témakörébe sorolt tárgyakat hallgatják. Idetartozik a vízjog, a vízügyi intézményrendszerek, a víz közgazdaságtana, a vízügyi döntéstámogató eszközök vagy a környezeti konfliktusok kezelése. A második év ehhez képest csak nemzetközi tárgyakat tartalmaz: nemzetközi intézményrendszer, szakpolitikák, a víz katonai biztonsági aspektusai, konfliktuskezelés stb. A hallgatók emellett kapnak egy általános diplomáciai bevezetést is. A huszonkét kötelező elméleti és gyakorlati órát nem kizárólag az NKE főállású oktatói tartják meg, hanem nemzetközi tapasztalattal rendelkező előadókat is bevonnak a képzésbe.

A tanszékvezető reményét fejezte ki, hogy a végzett hallgatók a nemzetközi vízügyi kapcsolatok valamennyi területén nagy biztonsággal tudnak majd a gyakorlati munkába bekapcsolódni. Ez azt jelenti, hogy ismerik és értik a nemzeti, nemzetközi szervezetek releváns tevékenységét, működését, tisztában vannak a nemzetközi vízjog, a konfliktuskezelés és az általános diplomáciai tevékenység alapjaival.

Az intézmény már több gyakorlati képzőhellyel felvette a kapcsolatot, így például a külügyi tárca, valamint a vízügyi főigazgatóság mellett a régióban aktív nemzetközi szervezeteket is szeretnék bevonni a képzésbe. „Bízunk abban, hogy vízdiplomáciát nemcsak jelenlegi és jövőbeli vízügyesek fognak tanulni, valamint hogy a képzésünk olyan színes és szerteágazó lesz, hogy állami szervek, nemzetközi szervezetek, sőt vállalatok széles köre fog érdeklődni frissdiplomásaink iránt” – hangsúlyozta Baranyai Gábor.

A nemzetközi vízpolitika és vízdiplomácia mesterszak tehát egyedülálló, hiszen sem Magyarországon, sem a kelet-közép-európai régióban nincs ehhez hasonló képzés. „Aki Magyarországon vízdiplomáciával foglalkozik, azt igyekszünk valamilyen formában a curriculum alakításába vagy oktatásába bevonni. Egyetemünk hamarosan csatlakozik a nemzetközi vízügyi együttműködéssel foglalkozó felsőoktatási intézmények és kutatóhelyek szövetségéhez, amelynek titkárságát a Genfi Egyetem adja” – tette hozzá a szakember. ●

ANTALL JÓZSEF IGAZI ARCA

Szerény, közvetlen ember, akinek „csillogó humora volt”, rá emlékezve át tudjuk élni a rendszerváltás nagy történelmi pillanatát. A Boross-kormány egykori belügyminisztere, Kónya Imre láttatja így legújabb könyvében Antall Józsefet, az 1990-es első szabad választás utáni kormány miniszterelnökét. Akinek még él emlékeiben személye, az első hallásra megdöbbenhet e jelzőkön, ám ennek is megvan a magyarázata: a televízióból nem jött át a valódi személyisége.

„Antall József a nemzetépítés kezdeteinek »fáradtságos pillanataiban« volt miniszterelnök, amikor a rendszerváltás politikai árnyoldalai is feltűntek, mert nem volt meg az a nemzeti egység, amelynek meg kellett volna lennie történelmi lemaradásunk pótlására” – mondta az Antall József közletről – „Én köszönettel tartozom Magyarországnak”

című könyv bemutatóján, a Ludovika Főépület Szent László-kápolnájában Koltay András. Az NKE rektora úgy látja: ha Antall József ma élne, biztos elnyerné tetszését a Nemzeti Közszerződési Egyetem és a Ludovika Főépület, amelyet az ő világnézetének megfelelő tartalommal érdemes feltölteni. Antall Józsefre úgy

gondolunk vissza, mint nagy kereszténydemokrata politikusra, és Kónya Imre szerint bárki bármit állít, ő volt a rendszerváltás miniszterelnöke. A Független Jogász Fórum alapító elnöke Szabad Györgynek, az Országgyűlés 1990 és 1994 közötti elnökének szavait idézve azt mondta: „Antall József vetett, hogy ez a nemzet arathasson. Rajtunk múlik, hogy így legyen.” Antall József ugyanis sokszor beszélt arról, milyen fontos, hogy átörökítsék az emlékeket a fiataloknak. „Egy nemzet az összetartozás érzésében gyengül akkor, ha ez a szál megszakad” – hangoztatta a szerző, aki szerint a néhai miniszterelnök szerény és közvetlen, csillogó humorú ember volt, ám a televízióból nem jött át a valódi személyisége. Éppen ezért is fontos megmutatni valódi személyiségét, különösen azoknak, akik akkoriban nem tapasztalhatták ezt meg. Kónya Imre könyvét a fiataloknak szánja, mert – ahogy fogalmazott – politikai pályafutása végzetével a hivatását találta meg abban, hogy továbbadja a fiatalabb korosztálynak, amit átél, hogy „minél kevesebb hazugság maradjon meg az emberek agyában”. Ennek a korosztálynak már történelem Antall József, ám példakép is. Egy olyan ember, aki nehéz időkben vágyott szeretetre, de nem kapta meg, ezért is lehet olyan érzése az embernek olvasás közben, hogy a könyvben egyfajta feszültség lüktet. Antall József nem volt naiv ember, tudta, kikkel van körülveve, ismerte és szerette politikai ellenfeleit, akiket nem tekintett ellenségnek. Egy olyan ember volt, aki született a miniszterelnökségre, a jog iránt mélységesen elkötelezett volt, fontosnak tartotta a nemzeti érdekeket. Emellett hihetetlen külpolitikai érzéke is volt. Annak ellenére, hogy miniszterelnöksége a '90-es évek elejére esett, megérezte Oroszország későbbi megerősödését, de az iszlám terrorizmus napjainkban tapasztalható fenyegetését is. Nemzetközi megbecsültsége nagy volt, olyan kommunizmus elleni hősök között említhető, mint Václav Havel vagy Lech Wałęsa. De Helmut Kohl egykori német kancellár is abszolút partnerként kezelte őt, baráti viszonyban

ANTALL JÓZSEF, A HARMADIK MAGYAR KÖZTÁRSASÁG 1. MINISZTERELNÖKE

Hivatali idő: 1990. május 23. – 1993. december 12.
Elődje: Németh Miklós
Utóda: Boross Péter
Született: 1932. április 8., Pestújhely
Elhunyt: 1993. december 12. (61 évesen), Budapest
Párt: Magyar Demokrata Fórum (MDF)
Választókerület: Budapesti lista
Házastársa: Fülepp Klára
Gyermekei: Antall György és Antall Péter
Foglalkozás: tanár, könyvtáros, muzeológus
Díjak: Magyar Érdemrend nagykeresztje (1993)
Jelena királynő rendje
Lengyel Köztársasági Érdemrend
Osztrák Köztársaság Érdemjele

voltak egymással. „A kelet-európai rendszerváltások meg nem énekelt hőse”, akinek nagy érdeme, hogy úgy vitte végig a rendszerváltás folyamatát, hogy egy pofon sem csattant közben – foglalta össze érdemeit Kónya Imre. A rendszerváltozóskor „iszonyatos örökséget” kaptunk, rettenetes helyzetben volt az ország. „Tudtuk, és Antall József is tudta, hogy az emberek csalódni fognak a rendszerváltozásban, ez a kötet azt tanúsítja, hogy amit ember megtehet, azt Antall József megtette, hogy ez a csalódás ne következék be” – fogalmazott a volt belügyminiszter. A szabadság természetessé vált, kezdtük ízlelgetni a demokráciát, ugyanakkor megszűnt az addig kialakított életstratégia, a nyakunkba zúdult a gazdasági összeomlás. Antall értette, hogy a Kádár rendszer „langyos biztonsága” bizonytalanossá vált. „Én köszönettel tartozom Magyarországnak” – a néhai kormányfő ezekkel a szavakkal köszönte meg utolsó interjújában, hogy az emberek elviselték azokat a nehézségeket, amelyekkel a rendszerváltás járt. Ma – 30 évvel később – szüksége van arra a nemzetnek, hogy legalább utólag tudja megélni a rendszerváltás nagy történelmi pillanatát. Ezt pedig akkor lehet megtenni, ha egy személyhez tudjuk kötni az akkoriban történeteket. Ez a személy pedig nem más, mint Antall József. Ehhez járul hozzá az *Antall József közletről – „Én köszönettel tartozom Magyarországnak”* című kötet, amelynek különlegessége 22 archív, QR-kóddal ellátott videolink, amelyek közül néhány Antall József zárt körben elhangzott beszédeiből tartalmaz részleteket. ●

A cselekvőkészség és az önmérséklet konzervatív erények

„Az a politikai rendszer tud igazán hatékony válaszokat adni a 21. század új kérdéseire, amelyben a vezetők tapasztaltak, rendelkeznek széles körű történelmi áttekintéssel, valamint a közösség tudását és összetartó erejét is felhasználják politikájuk alakításához” – véli Hörcher Ferenc, akinek a napokban jelent meg angol nyelvű monográfiája. Az NKE Politika- és Államelméleti Kutatóintézet vezetőjének kötete egy átfogó politikai filozófia vázlat, amelynek célja, hogy az igazságosság helyett a gyakorlati bölcsességet helyezze a politikai gondolkodás középpontjába.

Amíg a liberalizmusnak mint politikai filozófiának jól kidolgozott elméleti alapjai vannak, a konzervativizmus esetében nem igazán beszélhetünk erről. Ezért is hiánypótlók azok a művek, amelyek erre tesznek kísérletet. „Bár a konzervativizmus mindig azt hirdette, hogy elméletellenes, és csupán a gyakorlatra épül, filozófiailag szükséges az elméleti alapokat megfogalmazni az irányzattal kapcsolatban” – fogalmaz lapunk érdeklődésére Hörcher Ferenc. A szerző könyvében nem a liberalizmus alapfogalmát, az igazságosságot, hanem a gyakorlati bölcsességet helyezi a középpontba. Szerinte ez az európai hagyományban ugyanolyan fontos erény, mint az igazságosság, de a politikai filozófiában eddig inkább csak segédfogalomként használták. A szakember szerint amíg az igazságosság mindig egy elvont ideáltípust alkot és ebbe az irányba próbálja terelni a valóságot, addig a gyakorlati bölcsesség magából a valóságból indul ki, és azt keresi, hogy mi lenne a közösség számára a legjobb. „Ez egy praktikusabb, pragmatikusabb és realistább megközelítési mód” – teszi hozzá Hörcher Ferenc.

Az *A Political Philosophy of Conservatism. Prudence, Moderation and Tradition* című könyv 2020 januárjában jelent meg a Bloomsbury Kiadónál. Az első fele történelmi áttekintést ad arról, hogy a konzervativizmust mint fogalmat hogyan használták az elmúlt kétezer évben. A kiadvány második részében a legfontosabb elméleti kérdéseket tekinti át a szerző, aki szerint a tökéletes társadalom megteremtésének három akadályja van: a politikai cselekvő, az idő és a tudás korlátja. Utóbbi például azt jelenti, hogy soha nem tud minden információ, tudás egyszerre rendelkezésre állni a legjobb döntéshez. A könyv azt vizsgálja, hogy mindezen korlátok ellenére hogyan lehet megtalálni a leghelyesebb cselekvést. Szerinte az a jó politikus, akinek nemcsak megfelelő tapasztalata van, hanem történelmi távlatokban is tud gondolkozni, tehát egyfajta intellektuális tudással is rendelkezik. Emellett azonban legalább olyan fontos, hogy a közösség tudását mint a generációk által felhalmozott közös tapasztalatot is megfelelően használja. Hörcher Ferenc szerint

a 21. században felmerülő számos újfajta kérdésre csak az a politikai rendszer tud megfelelő válaszokat adni, amelynek ilyen a vezetője. A szerző szerint bár kerülendő, hogy ideáltípusokat alkossunk, a történelemben voltak olyan karizmatikus vezetők, akikről érdemes szót ejtenünk. Ilyen volt például Winston Churchill brit miniszterelnök, aki az angol arisztokrácia legjelentősebb alakjaként meg tudta szólítani és igazi közösséggé is kovácsolta a polgárokat a II. világháború alatt. „A közösség erejével tudta a politikáját megvalósítani, igaz, ebben az új médiaeszközök is segítettek” – fogalmaz a szakember.

Hasonlóan karizmatikus vezető volt II. János Pál pápa is, aki egyházi méltósága mellett egyfajta politikai tekintélyt is kivívott magának azzal, hogy ahol megjelent, megnyílt a konszenzuskérés lehetőségére. Az ő példája is bizonyítja: ha az egyén és a közösség megfelelően egymásra hangolódik, akkor képesek egymást erősíteni. II. János Pál például a totalitárius rendszerek logikáját leleplezve adott erőt a közép-európai régió országainak, hogy ellenerőt képezzenek a diktatórikus hatalommal szemben. A magyar politikai gondolkodásban hagyomány a karizmatikus, erős vezető iránti igény. Hörcher Ferenc erre hozza fel példaként Ferenc József, Horthy Miklós és Kádár János személyét. Ugyanakkor a szerző azt is megjegyzi, hogy ezen vezetők a hatalmat általában erőszakos úton szereztek meg. Ha a ma is regnáló politikusokat vizsgáljuk, akkor érdemes Orbán Viktor miniszterelnök vezetői személyiségét is elemezni. Hörcher Ferenc szerint a jelenlegi kormányfőt általában azzal támadják politikai ellenfelei, hogy populista és autoriter személyiség.

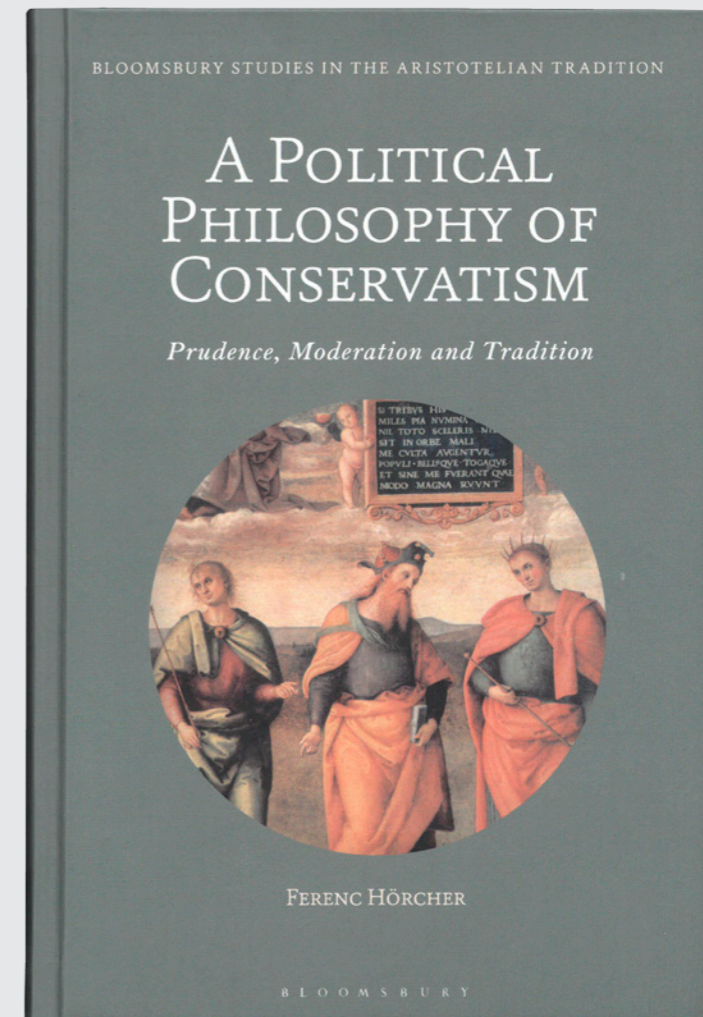
A szakember szerint a miniszterelnök tudatosan szakított az arisztokratikus, elitista gondolkodásmóddal, plebejus politikusként és demokratiként azonosította magát. A populista és az autoriter jelzők pedig eleve ellentmondanak egymásnak. A magyar miniszterelnök politikai felfogására az jellemző, hogy számára az egyén és a közösség összetartozása fontosabb az átlagnál. „A miniszterelnök által vezetett

politikai erő több választáson is kétharmados felhatalmazást kapott, ami azt igazolja vissza, hogy rátalált a szavazói akaratra, és ez adja a politikai erejét” – fogalmaz a *Bonum Publicum*-nak a szakember. Hörcher Ferenc úgy látja, hogy egy jól működő politikai erőt egyszerre jellemez a határozott cselekvőkészség és az önmérsékletre való képesség is, ezek olyan konzervatív erények, amelyeket a választók számon is szoktak kérni.

Hörcher Ferenc elmondta, hogy a könyv készítésénél mintát adott számára a brit konzervativizmus meghatározó alakja, a nemrég elhunyt Roger Scruton, aki a közép-európai országok barátja volt, s a hagyományos angolszász konzervativizmussal próbálta értelmezni az aktuális eseményeket világszerte, beleértve a brexitet is. A kiadványhoz James Hankins, a Harvard Egyetem történelem tanszékének profesz-

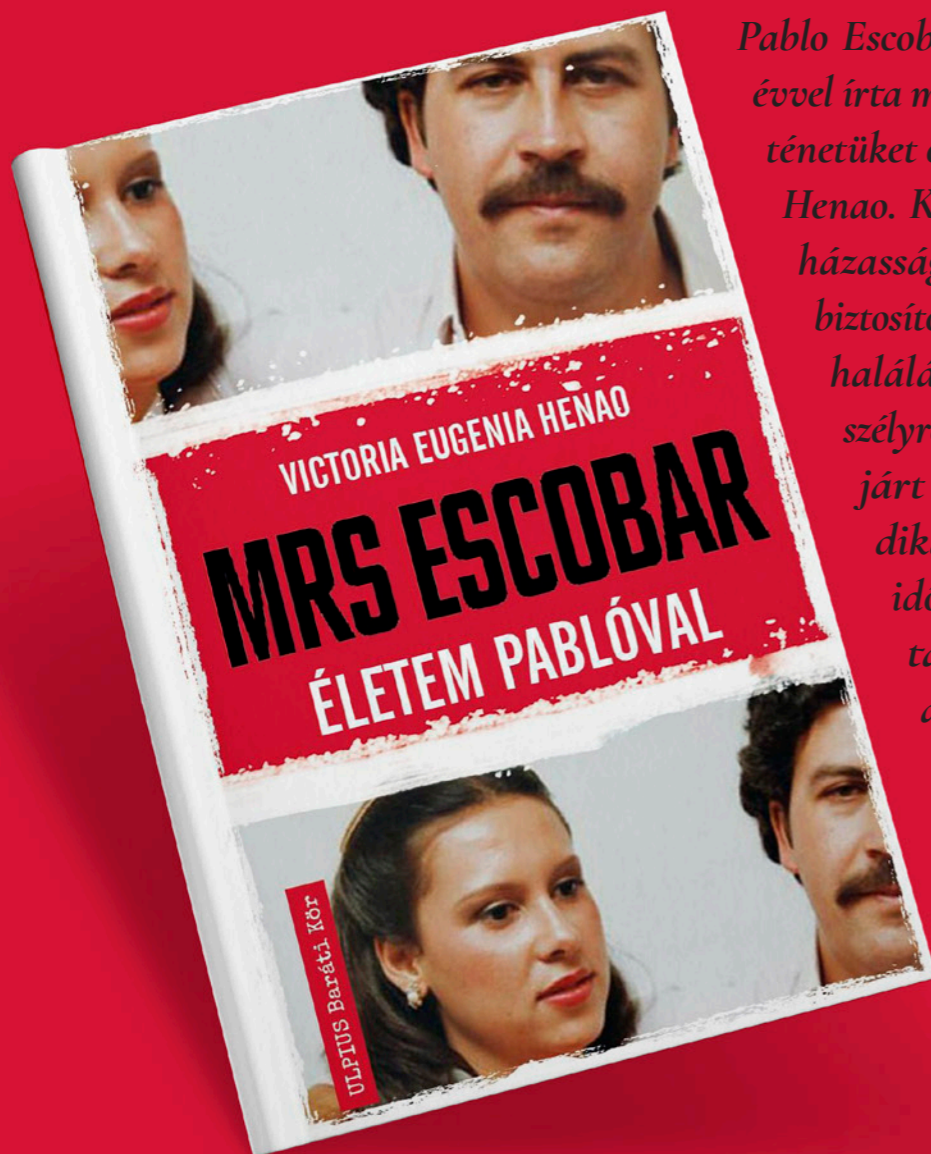
szoza írt ajánlót. Az angol nyelvű monográfia célközönsége az angolul olvasó, a politika elméleti kérdései iránt érdeklődő egyetemisták és kutatók. Emellett az egyetemi oktatásban is helyet kaphat, akár a Nemzeti Közzolgálati Egyetemen is. A szerző magyar nyelven is szeretné kiadni a művet, erre a következő két évben sor is kerülhet. ●

Szöveg: Szóőr Ádám

MRS. ESCOBAR

– AZ ÉLETEM PABLÓVAL

Pablo Escobar halála után huszonöt évvel írta meg saját szemszögéből történetüket özvegye, Victoria Eugenia Henao. Könyvében őszintén beszél házasságukról, a dollármilliókat biztosító kokainbizniszről és a férje halálát követő állandó életveszélyről is. Victoria decemberben járt Magyarországon, a dedikálások mellett szakított időt felvilágosító előadások tartására is fiataloknak a kábítószeres használatának következményeiről. Cikkünkben a jelenlegi latin-amerikai droghelyzetre is kitérünk.

LA VIUDA DE PABLO ESCOBAR – PABLO ESCOBAR ÖZVEGYE

Victoria Eugenia Henao mindössze tizenkét éves volt, mikor beleszeretett az akkor huszonhárom éves Pablo Emilio Escobar Gaviriába. „Empatikus embernek láttam, aki szociálisan érzékeny, romantikus, óriási író, költő” – emlékezett vissza. Tizenöt évesen hozzáment feleségül, két gyermekük született: Juan Pablo és Manuela. Bár rengeteg boldog pillanatot élt át a család, Pablo mégis számtalan alkalommal hűtlen volt feleségéhez. Victoria – férje csak „Tatának” becézte – memoárjában elmondta, hogy nem tudott a számtalan erőszakos cselekményről, amelyeket férje utasítására követtek el. Pablo nem avatta be az ügyeibe. „Hiába kérdeztem, soha nem volt egyenes válasz semmire” – fejtette ki.

Tata szerint 1984 volt a választóvonal a család és az ország életében egyaránt. „Akkor ölték meg Rodrigo Lara igazságügyi minisztert, aki nyilvánosságra hozta, hogy a férjem egy nemzetközi csempészhalózatot üzemeltet. Az összes médium azt közölte, hogy Lara haláláért Pablo Escobar felel, ő pedig folyton azt felelte, hogy neki ehhez semmi köze... Azt hajtogatta, hogy belekeverték, és különböző rosszakarói terjesztik ezt az országban róla, és ilyesmiket” – hangsúlyozta az özvegy, aki érezte, hogy valami nem stimmel. Ekkor Tata éppen 8 és fél hónapos terhes volt, de az esemény hatására menekülniük kellett. Kezdett rájönni, hogy hány ezer közvetlen és közvetett áldozata volt a kokainkereskedelemnek és az ennek következtében kialakuló, kartellek közötti háborúnak. Innentől folyamatos szorongás és félelem uralkodott rajta, de férje mindig nyugalomra intette, pedig több merényletet is végrehajtottak ellenük. Tatában többször felmerül, hogy elhagyja férjét, de bárhova is menekült volna gyerekeivel, Pablo megtalálta volna. Így ambivalens módon a férje egyszerre jelentett veszélyt és biztonságot is. „Egy egész ország ellen háborúzott. Ő mozgatta a bábukat, olyan szinten, hogy Kolumbiában semmi nem történt az ő felügyelete, jóváhagyása nélkül. Ebben voltam én egy feleség, aki teljesen alá voltam vetve az ő szabályainak. Akkor hogy ne ő lett volna az egyetlen biztos pont?” – mesélte. A halála előtti években, amikor már szinte minden barátja elhagyta Pablót, felesége a végsőkig kitartott mellette. 1993-ban odáig fajult az Escobar család üldözése, hogy Victoria a gyerekekkel keresett menedéket, míg Pablo a megmaradt hű segítőivel igyekezett megszökni a kolumbiai hatóságok és a rivális

kartellek elől. A kommunikáció az utolsó hónapokban minimálisra csökkent közöttük. 1993. december 2-án Escobar a fiával telefonon beszélgetett, így a rendőrség vissza tudta követni a hívást, és azonosította a rejtékhelyet, majd rövid tűzharc során megölték.

Tata telefonon keresztül értesült a hírről, és tudta, hogy így már senkit nem érdekel az ő és a gyerekeik sorsa. „Tudtam, hogy mi következünk, most már minket fognak meggyilkolni” – tette hozzá. Átgondolva a lehetőségeiket, összeszedte minden bátorságát, és leült tárgyalni Pablo ellenségeivel, köztük a Cali-kartell két vezetőjével, Gilberto és Miguel Rodríguez Orejuelával. A hónapokig tartó bizonytalanság és tárgyalások során az életükért cserébe Pablo vagyonának fennmaradó részét követelték a drogbárók, mivel annak nagyobb részét az állam foglalta le. Juan Pablóban sokáig az apja nyomdokaiba lépő bosszúszomjas fiút látták, és az életét követelték. Tata mindent megtett azért, hogy megértesse az emberekkel, hogy fia nem jelent veszélyt. A sokat megélt nő beszélt arról is, hogy az akkoriban kilencéves lányának nem mondhatta el, hogy miért kell folyamatosan bujkálniuk, és miért nem hagyhatják el a fegyveresek által őrzött lakást. Később a lehető legrosszabb módon ismerte meg Manuela az igazságot apjáról, ami örökre megpecsételte az anyjával való kapcsolatát is. „Iszonyatos teher, ha egy gyereknek ekkora árat kell fizetnie az apja bűneiért, és a tehetetlenség is, mert ez ellen képtelenség védekezni” – jegyezte meg az özvegy. Juan Pablo az *Apám, a drogbáró* című könyvben és az *Apám bűneiért* című dokumentumfilmben jeleníti meg a saját történetét. A műveken keresztül mutatja be apja eddig ismeretlen oldalát: egy férfi, aki elképzelhetetlen kegyetlenségre volt képes, miközben a családját a végletekig szerette. Tata szerint fia így tolmácsolta bocsánatkérését Pablo összes áldozata számára.

Haza soha nem térhetnek már, Kolumbiában örökre száműzöttek lesznek, de más országban sem cseng jól az Escobar név. A helyzeten nem segít, hogy az utóbbi időben több feldolgozás is született Pablo Escobar életével kapcsolatban. A nagy sikerű *Narcos* című sorozatot követően egyre többen idealizálták a drogbárót, ami egykori felesége szerint nem helyes, ráadásul számos pontatlanságot tartalmaz a történet. „Akármire is változtatom a nevem, mindig Pablo Escobar özvegyeként tekintenek majd rám. Mára megtanultam elfogadni ezt a sorsot” – fogalmazott. »

DROGHELYZET LATIN-AMERIKÁBAN

A kokacserje termesztése a '70-es években indult meg Kolumbiában, miután a marihuánakereskedelem háttérbe szorult. Előbb a Medellín-kartell, majd a Cali-kartell egyesítette a kokacserje-termesztőket, laboratóriumaikban tonnaszámra állították elő az új anyagot, s hamar el is indult a terítés, először az Egyesült Államok területén. Miami és New York gyorsan megkedvelte a fehér port, így később már azzal kísérleteztek a termelők, hogy miként alakítható át a kokain szívható formára, más droghasználók

igényeit is kielégítve ezzel. Az új „iparág” olyan hatalmas pénzeket hozott, hogy az egyik leghíresebb drogbárót, Pablo Escobárt 1989-ben a világ hetedik leggazdagabb embereként tartotta számon a Forbes magazin. Így vált Kolumbia a kokain- és a drogkereskedelem fellegvárává, ami szorosán összefonódott a szervezett bűnözéssel és a fegyverkereskedelemmel. Jelenleg Kolumbia, Peru és Bolívia a világ legnagyobb kokalevél-termesztői. „Az ENSZ becslései szerint 2018-ban 169 ezer hektáron termeltek Kolumbiában kokát, ez nagyjából

Budapest területének a háromszorosa” – fogalmazott Szente-Varga Mónika, a Nemzeti Közszerződési Egyetem oktatója. A kormány válaszlépésként próbálja azokat a régiókat fejleszteni, ahol leginkább jellemző a kokalevél-termesztés, bővíteni az elhelyezkedési, megélhetési és oktatási lehetőségeket, növelni az életszínvonalat. „Az egyik út tehát a kokalevél-termesztésen túl alternatívát mutatni a helyieknek. Ehhez azonban (sok) pénz és idő kell. A másik, ezzel akár párhuzamos módszer, a már létező kokaültetvények felszámolása, például kézi vagy vegyszeres irtás által” – tette hozzá az Államtudományi és Nemzetközi

Tanulmányok Kar egyetemi docense, aki szerint mindezek ellenére sem csökken a termelés a régióban. „Érvényesül az úgynevezett léggömb-effektus. Ha valamelyik országban erőszakosabban lépnek fel a termelők ellen, a termelés ideiglenesen áthelyeződik máshova, az össz mennyiség viszont marad” – tette hozzá a szakember.

A kokaintermelés és -kereskedelem visszaszorítása olyan küzdelem, amelyben a hosszadalmas felderítés és a jól megtervezett rajtaütések csak kis előrelépést eredményeznek. Minden erőfeszítés ellenére még annyit sem sikerül elérni,

hogy a kokacserje-ültetvények elégetésével emelkedjen a kokain ára, így nem válik hiánycikké. Ebben nagy szerepet játszik az országban évtizedek alatt kialakult mély korrupció. A 21. század elején a régió kokatermelésének 65 százalékát adta Kolumbia, aztán a 2010-es évek elejére Peru került az élre, majd újra Kolumbia. 2014-től Kolumbiában a termelés növekvő tendenciát mutat, elérte, sőt meg is haladta a 2000-es évek környékén regisztrált adatokat. ●

Szöveg: Juhász Katalin

EGYETEMI PROGRAMAJÁNLO

Ludovika Szabadegyetem

2020. március 10. 18:00

A tavaszi félévben is folytatódó Ludovika Szabadegyetemen a rendszerváltozás harminc évvel ezelőtti fontos történéseit elevenítik fel az előadók. Csath Magdolna közgazdász, az NKE egyetemi tanára *Rendszerváltás a gazdaságban* címmel tart előadást az NKE Oktatási Központ II. előadótermében.

Volt egyszer egy rendszerváltozás

2020. március 11. 18:00

Kun Miklós Széchenyi-díjas történész népszerű előadás-sorozatára a tavaszi szemeszterben is várják az egyetemi polgárokat és a külsős érdeklődőket, akik a rendszerváltozás külföldi vonatkozásairól is hallhatnak új információkat. Ez alkalommal a berlini fal ledöntésének kulisszái mögé tekinthetnek be azok, akik részt vesznek az NKE Ludovika Főépület II. előadótermében tartott előadáson.

Ludovika Zeneszalón

2020. március 25. 18:30

A nagy népszerűségnek örvendő Ludovika Zeneszalón előadásaira a tavaszi szemeszterben is visszatér Horváth Attila alkotmánybíró és Szilasi Alex zongoraművész, hogy zenével, kultúrával és borral „töltsék meg” a Ludovika Széchenyi Dísztermét. A félév második alkalma márciusban lesz, harmadjára pedig április 29-én 18:30-kor tér vissza a páros, hogy felejthetetlen estét biztosítsanak a résztvevőknek.

Nőnap megglepetések

Futótúra a vadasparkban

Miskolc, 2020. március 8.

A nyitott kapuk városa a nemzetközi nőnapon testet-lelket kikapcsoló, aktív mozgásra invitálja a kalandvágyókat. A futótúrán titkos útvonalakon, túravezetői irányítással lehet majd futni, kocogni vagy gyalogolni a miskolci vadaspark területén. Nőnap alkalmából a nők a nevezési díjból 50 százalék kedvezményt kapnak, az esemény védnöke pedig Szanyi Ágnes, a Zöld Sportok Clubja (ZSC) 3 órán belüli maratoni futója, akiről azt érdemes tudni, hogy a tavalyi skóciai terepfutó-világ bajnokságon magyar válogatottként sikeresen képviselte hazánkat. Akik az új évben is szeretnének nemcsak lelkileg, hanem testileg is fittekké lenni, azok számára kihagyhatatlan a miskolci futótúra.

Nőnap az Aqua Palace Élményfürdőben

Hajdúszoboszló, 2020. március 8.

A nők köszöntésére kiváló meglepetésként szolgálhat, hogy a Hungarospa Hajdúszoboszló nőnap alkalmából fedett élményfürdőjében egy egész napos pihentető kikapcsolódást biztosít azoknak, akik az AquaPalace-t választják. A szeretett hölgy és társasága számára is garantált a pihenés: kényeztető luxusélmény és szaunaszeánszok a fürdőkomplexumban.

Nőnap Retro Karaván

Szombathely, 2020. március 8.

Az ország legújabb retró fesztiválja első alkalommal éppen nőnapon mutatkozik be, s garantál igazi retró életérzést kicsiknek-nagyoknak egyaránt. A Savaria Arénában a hangulatról olyan fellépők gondoskodnak, mint például Charlie, DJ Dominique, Zoltán Erika, Korda György és Balázs Klári, a Desperado, DJ Szatmári feat Jucus, a TNT, a Kozmix, valamint külföldi világsztár is érkezik: az Ottawan. Szóljon a nőnap a közös ünneplésről, zenéről és jókedvről, mindezt a Retro Karavánon élje át szeretettel!

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM TRIANON 100 EMLÉKÉV PROGRAM

Pályázatok

Esszé-pályázat „Trianon és a családom” – 2020. február–március
Nemzeti összetartozás fotópályázat – 2020. március

Tudományos programok

Trianon Emlékkiállítás – 2020. május
Trianon Emléknapi – 2020. június
Ludovika Szabadegyetem Trianon szemeszter – 2020. szeptember–december

Könyvek, kiadványok Trianonról

Trianon tanulmánykötet
Trianon enciklopédia
Trianon térképeken

Zarándoklat Csíkszeredába – 2020. szeptember

Kopjafa-koszorúzás
Könyvbemutató konferencia

Műhelybeszélgetések egyetemi hallgatóknak és középiskolásoknak

Szakkollégiumok, középiskolák, partnerintézmények bevonásával, havonta két alkalommal

HÍREK, RIPORTOK, STÚDIÓBESZÉLGETÉSEK AZ NKE MINDENNAPJAIRÓL

Hétköznap este hat órától várjuk Önöket!

youtube.com/user/NkeUni
facebook.com/uni.nke